

Verksamhetsberättelse med årsredovisning 2020

Studieförbundet, riksförbundet

Studie
förbundet

Innehåll

Tommy Winberg: Ett omvälvande men lärorikt år	3
Året i korthet	4
Gustav Öhrn: Ett värde som inte går att mäta	6
Fyra syften med statens stöd – Studieförämjandets insatser	8
Strategiska mål – och resultat	10
Riksförbundets insatser	15
Strategi 2131	17
Granskningsprojekt Fenix	18
Verksamhetsutveckling i siffror	20
Verksamhet i Studieförämjandets avdelningar 2020	24
Undersökning bland Studieförämjandets cirkeldeltagare	26
Verksamhet i samarbete med medlemsorganisationer 2020	27
Organisation	28
Om Studieförämjandet – våra medlemsorganisationer	30
ÅRSREDOVISNING 2020	31
Förvaltningsberättelse	32
Resultaträkning 2020	36
Balansräkning 2020	37
Kassaflödesanalys	38
Noter	39
Underskrifter	44
Revisionsberättelse	46

”

Vi ska bjuda in och bjuda till så att människor, med vårt stöd, kan förverkliga sina idéer och drömmar.

Ett omvälvande men lärorikt år

Coronapandemin har under året som gått satt sin prägel på hela vårt globala samhälle. Virusets orsakat mycket sorg och lidande. Vi i Studieförbundet har naturligtvis också påverkats. Många planer har fått skjutas på framtiden. Omsorgen om våra deltagares liv och hälsa har gått före allt annat. Mycket har ändå genomförts, ofta i nya former. En del av detta presenteras här i årsredovisningen.

Pandemin har gjort oss medvetna om att det vi tar för givet sällan är självklart. Allt kan snabbt förändras. Vi människor trivs tillsammans, i nära gemenskap. Vi vill mötas öga mot öga, trängas på en konsert eller diskutera i en studiecirkel. Detta är några vardagsinslag i våra liv som vi först nu, när de fattas oss, inser värdet av.

Mänskliga möten är också folkbildningens innersta väsen. Att det finns platser och sammanhang där goda möten kan ske, med utrymme för lärande och skapande – det gör att människor och samhällen utvecklas positivt. Jag har under det gångna året stärkts i min övertygelse att studieförbunden har en självklar roll i ett demokratiskt samhälle.

Folkbildningen får ta del av mycket skattepengar. Jämfört med annan offentligt finansierad verksamhet har vi i studieförbunden stor frihet att själva avgöra hur pengarna ska användas.

Det är viktigt att vi kan behålla friheten från statlig detaljstyrning. Främsta skälet till det är, som jag ser det, att studieförbunden i första hand ska möta medborgarnas önskemål och behov. Vi ska bjuda in och bjuda till så att människor, med vårt stöd, kan förverkliga sina idéer och drömmar. För att detta ska ske, måste våra lokalavdelningar, med örat mot marken och blicken mot framtiden, kunna agera fritt och flexibelt. Så ser det ut i dag – och så vill vi att det ska fortsätta.

Men om friheten ska bestå, måste vi inse att den följs

av ett stort ansvar. Under 2020 har Studieförbundet genomfört den största genomlysningen av verksamheten någonsin. Uppmaningen kom från Folkbildningsrådet, i kölvattnet av de oegentligheter som uppdagats i Stockholm, där Studieförbundet och flera andra studieförbund var berörda.

Alla våra lokalavdelningar har på ett konstruktivt sätt medverkat i genomlysningen, som gått under namnet Fenix. De åtgärder vi nu genomför innebär svåra men nödvändiga utmaningar för hela vår organisation.

Samtidigt har framtidssatsningen strategi 2131 fortsatt, där hela organisationen medverkar till att staka ut Studieförbundets inriktning under de kommande tio åren. Beslut om framtidsstrategin kommer fattas på en extra förbundsstämma under hösten 2021.

Sammantaget betyder detta att vi under 2020 har lagt en god grund för Studieförbundets fortsatta framgång. Folkbildningen har i decennier haft ett starkt stöd i Sveriges riksdag. Men politiska vindar kan ändras snabbt, och nu höjs röster som både ifrågasätter stödet till studieförbunden och friheten inom nuvarande statsbidragssystem.

I ett sådant läge är det viktigare än någonsin att vi är ansvarsfulla, öppna och transparenta. Det har vi i Studieförbundet nu visat att vi kan och vill vara.

I slutänden avgörs vår framtid inom Studieförbundet – och i folkbildningen som helhet – av vår förmåga att samla människor för att, som syftena med stödet till folkbildningen anger: Utveckla demokratin och stärka människors egenmakt och kulturella delaktighet på ett sätt som utjämnar klyftor i samhället.

Till sist vill jag tacka alla som under det annorlunda året 2020 bidragit till Studieförbundets och folkbildningens utveckling.

Tommy Winberg
Förbundsordförande

”

Det som överskuggat allt under 2020 är pandemin som orsakats av det nya coronaviruset, SARS-CoV-2.

Året i korthet

Ett år präglat av Covid-19

Det som överskuggat allt under 2020 är pandemin som orsakats av det nya coronaviruset, SARS-CoV-2. Coronapandemin har påverkat både vårt lokala och globala samhälle. Studieförbundet har noga följt situationen och de rekommendationer som Folkhälsomyndigheten och regeringen utfärdat. Förutsättningarna för verksamheten har påverkats rejält. Men det är svårt att se de slutliga konsekvenserna för Studieförbundets verksamhet medan vi fortfarande befinner oss i pandemin.

Riksförbundets ledningsgrupp och organisationens avdelningschefer har aktivt följt situationen och arbetat tillsammans för att hitta sätt att ställa om och fortsätta driva coronasäker folkbildning. Intensiva dialoger har också förts med Studieförbunden i samverkan och med Folkbildningsrådet.

Folkbildningsrådet beslöt med anledning av covid-19 om tillfälliga anpassningar av villkoren för folkbildningsverksamheten. Förändringarna sammanställdes i ett separat, tillfälligt tillämpningsdokument för Studieförbundet som tydliggjorde följande:

- Verksamhetsåret 2020 kommer inte utgöra underlag för statsbidragsberäkning i arrangemangstyp 1 kommande år.
- De särskilda arrangemangstyperna får bedrivas på distans (vilket är särskilt viktigt för att arrangemangstyp 2-3 ska kunna fortsätta, det vill säga asylverksamheten).
- Asynkrona träffar, alltså träffar där deltagarna inte träffas samtidigt, är tillfälligt godkända 2020.
- Publik på distans godkänns i kulturprogram (utan godkännande av detta skulle verksamhetsformen försvinna helt).

De tio studieförbunden har under 2020 tillsammans kommit överens om att all verksamhet som kan bedrivas på distans ska göra det. Verksamhet som inte kan genomföras på distans får endast genomföras med fysiska träffar efter noggrann prövning mot Folkhälsomyndighetens riskbedömningsmall. Verksamhet som varken kan genomföras på distans eller passerar riskbedömningen måste ställas in eller skjutas upp till dess att smittspridningsrisken upphört.

Folkbildningsrådet beslöt i december, efter förslag från Studieförbunden i samverkan, att verksamhetsvolymerna för 2021 inte heller ska ligga till grund för kommande statsbidragsfördelningar. Dispensen för asynkron verksamhet har dock inte förlängts.

Minskad men omfattande verksamhet

Studieförbundets totala verksamhet minskade år 2020, främst som följd av pandemin. Under året genomfördes 18 275 studiecirkel, 12 664 kulturprogram och 5 779 arrangemang inom annan folkbildningsverksamhet. Antalet unika deltagare (enskilda personer) som deltog i Studieförbundets studiecirkelverksamhet 2020 uppgick till 57 249, vilket är 23 145 personer färre jämfört med 2019.

Mätt i antal studietimmar minskade cirkelverksamheten med cirka 45 procent, medan verksamheten inom annan folkbildning minskade med 47 procent.

Nöjda deltagare

Studieförbundets cirkeldeltagare är nöjda. I januari 2021 genomfördes en deltagarundersökning som 1 437 personer svarade på. 87 procent svarade att de är mycket nöjda eller nöjda med kursen/studiecirkeln, 79 procent uppgav att de troligen eller mycket troligen skulle rekommendera Studieförbundets verksamhet till någon annan och 70 procent upplevde att deltagandet fått

dem att må bättre och känna ökad trivsel, antingen till stor del eller helt och hållet.

Detta är väldigt positiva siffror, i synnerhet med tanke på den påverkan på verksamheten som pandemin inneburit. Vi kan också konstatera att våra deltagares nöjdhetsgrad med Studieförbundet varit relativt stabil mellan åren (se tabell på sidan 26).

Riksförbundet flyttar

Under 2020 har riksförbundet förberett för flytt till nya kontorslokaler i Alviks strand, en närförort strax utanför tullarna i Stockholm. Ledningsgruppen tog beslut om flytt efter att den tidigare hyresvärden aviserat om högre hyra i lokalerna i Hornstull på Södermalm. Riksförbundets personal och ledning har under året deltagit i workshops som fokuserat på bland annat arbetssätt och på gestaltning i de nya lokalerna. Riksförbundet flyttar ut ur de nuvarande lokalerna i januari 2021 och får tillträde till de nya lokalerna i mars 2021. De nya lokalerna är större än de gamla, men innebär ändå en avsevärd kostnadsbesparing. Lokalerna erbjuder dessutom bättre möjligheter för externa och interna möten vilket bland annat våra medlemsorganisationer ser som positivt.

Strategi 2131

Under året har ett omfattande strategiarbete pågått. Dels för att omvärlden förändras och folkbildningen behöver utvecklas i takt med det, dels med anledning av att Studieförbundet behöver anta en ny strategi när de nuvarande strategiska målen löper ut 2021. Strategiarbetet har gått under namnet strategi 2131, eftersom strategin ska gälla från 2021 till 2031. Strategiarbetet har involverat stora delar av Studieförbundet och innefattat workshops med såväl medarbetare som förtroendevalda. Arbetet består av fyra delar och har under 2020 bland annat mynnat ut i en nulägesanalys och ett önskat läge för Studieförbundet 2031. Arbetet med strategin fortsätter under 2021 och mer information om strategiarbetet hittas under avsnittet "Strategi 2131" på sidan 17.

Granskningsprojekt Fenix

I maj 2020 gav Folkbildningsrådet Studieförbundet i uppdrag att genomföra en omfattande granskning av all verksamhet, med anledningen av de missförhållanden som upptäckts inom organisationen de senaste åren. Ett omfattande granskningsprojekt, som har gått under namnet Fenix, genomfördes under perioden juni till december 2020.

Granskningen omfattade bedömning av riskverksamhet, kostnadsersättningar, rimlighet i verksamhet samt anordnarskap. Fenix-projektets slutsatser var att Studieförbundet i stort bedriver en kvalitativ folkbildningsverksamhet med statens syften i fokus. Men man fann också vissa avvikelser, både gällande anordnarskap och kvalitetssäkring, liksom orimlig verksamhetsvolym i förhållande till statsbidragsvillkoren. Detta har resulterat i att totalt sju procent av verksamhetsvolymen för åren 2019, 2018 och 2017 strukits.

Två delar i Fenix-projektet återstår, dels en projektutvärdering, dels en sammanställning av interna slutsatser och en kartläggning av hur resultatet tas vidare och hur lärdomar implementeras brett i organisationen.

Under hösten 2020 fick även de nio övriga studieförbunden liknande uppdrag från Folkbildningsrådet, även om detta inte hade samma omfattning som Studieförbundets granskning. Efter verksamhetsårets utgång har Folkbildningsrådet per den 17 mars 2021 beslutat att godkänna Fenix-projektets granskning och slutrapport. Samtidigt har rådet begärt en redogörelse för hur Studieförbundet avser stärka sin förmåga att säkerställa att statsbidraget framgent används korrekt.

På sidan 18 redogörs mer ingående för projekt Fenix.

”

Vi måste jobba hårt för att sänka trösklarna in till folkbildningen som inte alltid är så låga som vi tror.

Ett värde som inte går att mäta

Går det att mäta folkbildning? Kan man väga, måtta upp eller objektivt vikta folkbildningen? Och vilken skala ska man i så fall sätta det i relation till?

Under flera år och med ökande intensitet har det pågått en diskussion om folkbildningens samhällsnytta, såväl inom folkbildningen som bland politiker och i det offentliga. En del förespråkar att studieförbunden mycket tydligare ska hjälpa människor till arbete eller brygga över de utbildningsklyftor som uppstår när alla inte klarar skolgången. Folkhögskolorna har redan slagit in på en sådan väg när de sedan ett antal år tillbaka positionerat sig som en egen utbildningsform.

Andra menar att studieförbundens insatser bör koncentreras i utanförskapsområden för att lösa samhällets integrationsutmaning. Några går till och med så långt som att argumentera att den vita medelklassen kan och bör betala för sina hobbys själva, utan att specificera hur en sådan gränsdragning utifrån inkomst skulle gå till. Till detta kommer naturligtvis att de generella bidragen, kanske framför allt på kommunnivå, successivt styrs om mot uppdrags- eller projektform eller till och med stryks helt.

Under verksamhetsåret 2020 har fler än 800 personer engagerat sig i Studieförbundets arbete med att ta fram en strategi för 2020-talet, strategi 2131. Ytterligare flera hundra har svarat på interna och externa enkäter. I analysen av vårt nuläge, som presenterades i september, framgår det att medan vi inom organisationen lyfter vår egen kompetens fokuserar vi alltför lite på deltagaren och cirkelledaren. Kanske är våra cirkelledare och deltagare så självklara för oss att vi glömmer bort att lyfta fram dem?

”En folkrörelse är en rörelse i människors hjärtan, en idé och inte en organisation. Blir idén organisation dör den”, lyder ett av mina favoritcitат, skrivet av PO Engquist

i Lewis resa. Kanske är det så att vi blivit så mycket organisation att vi tappat bort fokuset på vem vi finns till för? Följaktligen riskerar vi att bli sämre på att förmedla hur och för vem vi gör nytta. Därför är jag övertygad om att Studieförbundets stora projekt för de kommande åren är att sätta deltagaren och deltagarens bildning och engagemang i centrum.

Med det menar jag inte att vi anställda, alla förtroendevalda eller vår organisationsstruktur är oviktiga. Tvärt om. Det stora granskningsprojektet Fenix, som genomfördes under 2020, visar tydligt att Studieförbundet gör mycket bra och samhällsnyttigt, men att vi också har brister och utmaningar. Här behöver vi förbättra och utveckla kompetensutvecklingen för medarbetare, förtroendevalda och cirkelledare. Vi behöver klargöra rutiner, villkor och arbetssätt. Vi behöver öppna upp och redovisa mer för omvärlden vad vi gör och varför. Vi behöver tydliggöra vår styrning och organisationsmodell. Och medan vi gör allt detta måste vi koncentrera oss på deltagarens bildningsresa och hur vi som studieförbund kan stötta och bistå den.

I skärningspunkten mellan debatten om att folkbildningen ska vara ”nyttig” och att folkbildningen ska vara ”fri och frivillig” dyker också frågan upp vems folkbildningen är. Finns vi till för att lösa samhällsproblem eller finns vi till för att ge individen möjlighet till utveckling, bildning och ökat handlingsutrymme? Jag tror att svaret måste vara både och.

Min personliga övertygelse är att bildning som är öppen och på lika villkor för alla, oavsett bakgrund, klass och identitet, har ett egenvärde, men att vi också löser samhällsutmaningarna genom att möta individens behov och önskan om bildning. Deltagarens bildning får ringar på vattnet som till slut åstadkommer den samhällsförbättring vi vill se, oavsett om det är stärkt

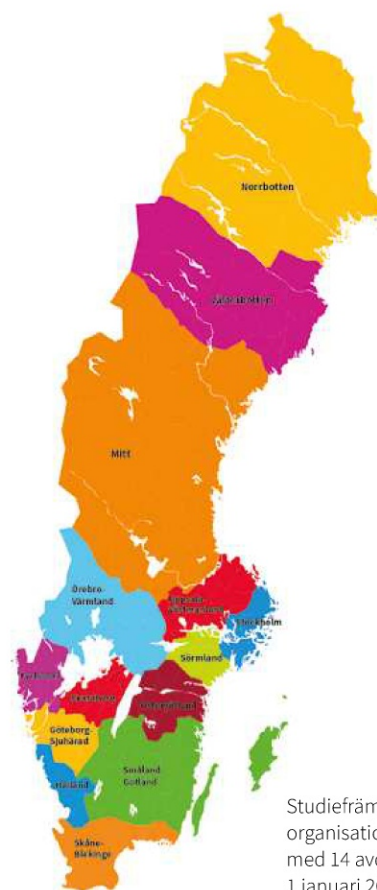

demokrati, ett hållbart samhälle, en konkurrenskraftig arbetskraft eller ökad integration. Jag tror på en folkbildning där alla känner att deras skattepengar gör nytta, både genom den egna möjligheten till livslångt lärande och gemenskap och genom att samhället i stort stärks av det.

För att nå detta ”både och” måste vi ständigt vara självkritiska och utmana oss själva. Vi måste jobba hårt för att sänka trösklarna in till folkbildningen som inte alltid är så låga som vi tror. Vi måste utvecklas i takt med samhället och dra nytta av digitaliseringens möjligheter för att nå nya målgrupper. Vi måste även ransonera med våra resurser så att de räcker till många. Det är bland annat i det ljuset vi ska se det ökade fokuset på rimlighet och gränsdragningen mellan bildning och utövande.

Under de kommande åren måste vi inom Studieförbundet våga betrakta oss själva utan sentimentalitet och utmana invanda sanningar och mönster. Vi står inför tuffa ekonomiska och förtroendemässiga utmaningar men drivs framåt av tron på individens och gruppens förmåga och bildningens kraft. Vi måste trimma och effektivisera vår organisation för att ge idén utrymme. Deltagarna, nuvarande och de vi ännu inte mött, ska sättas i centrum. På så vis kommer Studieförbundet än tydligare stå för en folkbildning som är tillgänglig och inte exklusiv, som ger människor handlingskraft och handlingsutrymme att forma sin framtid samtidigt som den tydligt leder till samhällsnytta – en samhällsnytta som inte nödvändigtvis kan mätas, men vars värde framgår fullständigt tydligt ändå.

Gustav Öhrn
Förbundschef

Studieförbundets organisationskarta med 14 avdelningar, 1 januari 2021.

”

När pandemin är över är vi redo att hjälpa till för att med full kraft bidra till det svenska kulturlivets utveckling.

Fyra syften med statens stöd – Studiefrämjandets insatser

Riksdagen har angett fyra syften med folkbildningsanslaget, det statliga stödet till folkhögskolor och studieförbund. Syftena avspeglas i Studiefrämjandets strategiska mål, och får sitt konkreta uttryck i våra lokalavdelningar – i folkbildningsverksamhet med enskilda, grupper och föreningar. Här redovisas kortfattat utgångspunkter för vår verksamhet, i relation till de fyra syftena. Fler konkreta insatser under 2020 med koppling till syftena redovisas i avsnittet om uppföljning av de strategiska målen.

1. Stärka och utveckla demokratin

Demokratin är sårbar och kan aldrig tas för given, det är uppenbart i vår tid. Demokratiska fri- och rättigheter utmanas, i Sverige och i vår närhet.

Folkbildningen växte fram i början av förra seklet, och kampen för demokrati var en huvudsak för dem som engagerade sig i bildningsorganisationerna. Så är det fortfarande. Demokratisyftet är starkt förankrat i vår organisation – bland förtroendevalda, cirkelledare och medarbetare.

För många är demokrati synonymt med att fatta beslut, leda och styra. Demokratiska beslutsformer och allmänna val är självklart viktiga, men vi vill också betona betydelsen av demokratiska värderingar och förhållningssätt i vardagen. Det kan handla om att samarbeta i en förening eller studiecirkel, att låta alla komma till tals och genom dialog hantera meningsmotsättningar, på ett civiliserat sätt med respekt för varandra.

I våra kontakter med omvärlden ska vi vara förebilder och vägvisare, både vad gäller demokratiska värderingar och för att stödja demokratiska processer i föreningar, grupper och studiecirkel.

Ett levande civilt samhälle är centralt i en demokrati.

Vi har ett nära samarbete med merparten av våra medlemsorganisationer. Vi arbetar aktivt för att söka upp och bjuda in nya föreningar, nätverk och grupper. Ofta fungerar våra medarbetare som coacher och bollplank, både för nybildade och etablerade grupper. Vi erbjuder föreningsutveckling, bistår med lokaler, utrustning och tar fram nya studiematerial.

Vi är övertygade om att detta ”demokratiska grundarbete” bidrar till att förankra grundläggande demokratiska värderingar och arbetsmetoder bland människor – och i ett större perspektiv, till att stärka och utveckla vårt demokratiska samhälle.

2. Möjliggöra för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen

Detta syfte handlar om stärkt egenmakt för människor, som en grund för att fler ska känna delaktighet och kunna göra sin röst hörd som samhällsmedborgare.

Studiefrämjandets egna årliga deltagarundersökningar har genomförts tio år i följd, där cirka 1 000 studiecirkeldeltagare svarar på frågor. Den senaste genomfördes i början av 2021.

83 procent av deltagarna instämmer i påståendet: ”Deltagandet har gjort att jag känner mig säkrare som person.” Nästan alla instämmer i att: ”Diskussionerna/erfarenhetsutbytet gav mig ett mervärde”.

Intressant är också att cirklarna för nästan tre av fyra deltagare inneburit att de engagerat sig i föreningar/nätverk. Liknande samband mellan deltagande i folkbildningsverksamhet och ideellt engagemang har uppmärksamats i en rapport från Folkbildningsrådet.

Sammantaget visar detta att deltagande i cirkel inte

enbart ger kunskap om själva cirkelämnet, utan även stärker deltagarnas kompetens på olika områden, med tydlig koppling till självförtroende, kommunikativ förmåga och engagemang.

Studieförbundet är partipolitiskt obundet och bland våra medlemmar finns några av landets största natur- och miljöorganisationer. Natur, miljö och djur är tre av våra profilområden.

Människor känner oro för klimatförändringarna och det är en utmaning att vända oron till konstruktivt engagemang. I alla våra avdelningar genomförs folkbildningsaktiviteter för hållbar omställning, som framtidsveckor, föreläsningar, klädbytdagar och vårt eget koncept Café Planet. Ett av många exempel från 2020 är vår aktiva medverkan vid Hållbarhetsfestivalen i Västra Götaland.

Miljö- och kulturverksamheten är mätt i volym relativt blygsam, men vi menar att det är av stor betydelse att vara med och bygga nätverk, stödja olika initiativ och därmed uppmuntra och kanalisera den vilja engagemang som många ger uttryck för.

3. Utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället

Studieförbundet finns över hela landet med en bred och omfattande verksamhet. Det råder knappast något tvivel om att vi bidrar till att höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället.

Det tredje syftet talar både om bildnings- och utbildningsnivå. Även om bildningsdimensionen är central, bidrar vi också till en höjd utbildningsnivå. Ett exempel är utbildningar för hundägare i samarbete med Bruks Hundklubben, vilket inte minst är aktuellt nu, med en kraftig ökning av antalet hundägare. Ett annat är samarbetet med Jägareförbundet, med utbildningar för nya och etablerade jägare. Dessa utbildningar sker i form av studiecirkel, med folkbildningens metoder som grund.

Studieförbundets cirkeldeltagare har en något högre formell utbildningsbakgrund, jämfört med befolkningen som helhet. Det är frivilligt att delta i studieförbundets verksamhet. Vår ambition är att sänka trösklar

och minska hinder så att människor, utan tidigare erfarenhet av folkbildning, bjuds in till vår verksamhet. För att göra detta behövs en stark lokal närvaro över hela landet, såväl i socioekonomiskt utsatta områden i städerna som i mindre orter på landsbygden.

Arbetet med att nå ut bredare, till personer som inte av egen kraft kommer till oss, är en utmaning vi delar med andra studieförbund, och även med många andra ideella organisationer i samhället.

4. Bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet

”Jag har varit mycket nöjd med hjälpen att starta igång en egen bokcirkel tillsammans med andra.” Så uttryckte sig en av de tillfrågade i fjolårets deltagarundersökning. Citatet ger i all sin enkelhet en bild av folkbildningens kärna. Att regelbundet mötas i en grupp för att – som i detta fall – diskutera litteratur, är något som berikar livet och förenar lärande med gemenskap.

Studieförbundets kulturverksamhet är bred och omfattande. Framför allt är den ett uttryck för människors intresse för att uppleva, och inte minst utöva kultur. Det finns knappast någon kulturform som inte är representerad i vår verksamhet.

Musikverksamheten är mycket omfattande. Många ungdomar får sin första erfarenhet av folkbildning genom att skapa och spela musik i Studieförbundet. Under 2020 har en intern arbetsgrupp inlett ett strategiskt utvecklingsarbete inom musiken. Rapporten Musikplan 2020 är en första nuläges- och omvärldsanalys. Den lägger en grund till det arbete som fortsätter 2021.

Inom spelkultur och deltagarkultur utvecklas samarbetet med Sverok – främst genom lokala spelkulturföreningar som ofta startas och drivs av ungdomar. Inom dansverksamheten kombineras lärande och fysisk aktivitet, ofta kompletterat med koreografi och projektledning.

Coronapandemin har inneburit svåra påfrestningar för kulturlivet på alla nivåer – från amatörer till professionella. När pandemin är över är vi redo att hjälpa till för att med full kraft bidra till det svenska kulturlivets utveckling.

Strategiska mål – och resultat

I **Studiefrämjandets strategiska mål** anges sju övergripande samhällsutmaningar och fem fokusområden. I detta avsnitt redovisas inriktning och verksamhet under 2020, i relation till de fem fokusområdena.

Coronapandemin har påverkat Studiefrämjandets möjligheter att bedriva folkbildning, där fysiska möten mellan människor är ett centralt inslag. Detta är tydligt när man tittar tillbaka på det gångna året, där mycket verksamhet ställts in. Samtidigt har organisationen ställt om och kunnat jobba vidare med våra strategiska mål på olika sätt, vilket redovisas här.

1. Starkare demokrati

En av Studiefrämjandets centrala uppgifter är att bidra till att stärka och utveckla demokratin. En viktig hörsten är samverkan med det civila samhället – ideella organisationer, föreningar och nätverk. De allra flesta av dessa är demokratiskt styrda sammanslutningar, och bidrar därmed till att involvera människor i vardagliga demokratiska strukturer och förhållningssätt. Vi menar att ett starkt civilt samhälle stärker demokratin.

Studieförbundens roll – inte minst på mindre orter – är att stödja och stärka det lokala föreningslivet, i nära samverkan med lokalt engagerade "eldsjälar". Majoriteten av vår folkbildande verksamhet sker också i nära samarbete med det lokala föreningslivet, dels med våra 19 medlemsorganisationer, dels med fristående föreningar och grupper.

Genom att säkerställa att människor kan mötas och lära i olika sammanhang bidrar vi inte bara till utvecklingen av demokratiska förhållningssätt, utan även till självupplevd bättre hälsa bland deltagarna. Genom att möjliggöra möten och aktiviteter medverkar vi till att öka människors demokratiska inflytande. Socialt deltagande är i sig en viktig del i ett demokratiskt samhälle. Gemenskap och möten stärker grundtilliten i samhället.

Under coronapandemin har utmaningen legat i hur vi kan mötas och få till samtal på nya sätt, i mindre grupper och mer digitalt. Studiefrämjandet har visat sig vara en aktör att räkna med under denna period. Även om en del verksamhet ställts in, har mycket ställts om till digitala möten, aktiviteter och studiecirklar – och inte minst till folkbildning utomhus. Här har Studiefrämjandet haft rätt förutsättningar, utifrån våra erfarenheter och kunskaper om folkbildning utomhus, att göra tillvaron mer meningsfull för många av våra deltagare.

Studiecirkeln utgår från en demokratisk form för lärande och gemenskap. I studiecirkeln är deltagarna delaktiga och tar ansvar för sitt eget och gruppens gemensamma lärande – en form av demokratiskt basarbete som inte ska underskattas. Under 2020 har vi ständigt anpassat oss utifrån reviderade coronarestriktioner. Ändå har totalt 910 506 studietimmar genomförts. I jämförelse med fjolårets 1 650 560 studietimmar är det en rejäl minskning, men med tanke på de radikalt ändrade förutsättningarna för verksamheten, under kort tid, har vi lyckats genomföra mycket folkbildning. En stor del av denna verksamhet har genomförts digitalt och i nära anslutning med ideella organisationer och föreningar.

Studiefrämjandet har i år haft cirka 11 000 cirkelledare, där merparten är ideellt engagerade. Alla cirkelledare erbjuds vårt nationella ledarutvecklingsprogram som är indelat i tre steg (L1-L3). Viktiga inslag i ledarutvecklingen fokuserar på hur man uppnår ett demokratiskt förhållningssätt i cirkeln, utifrån en grundhållning om alla människors lika värde. Under 2020 deltog färre ledare än normalt i ledarutvecklingen – en naturlig följd av inställd verksamhet. Samtidigt genomfördes flera utbildningar digitalt och totalt deltog 121 personer i digitala L1-utbildningar under året.

Studiefrämjandets demokratiuppdrag handlar avslutningsvis även om att ingå i offentliga samtal och sam-

”

Under 2020 har vi ständigt anpassat oss utifrån reviderade coronarestriktioner. Ändå har totalt 910 506 studietimmar genomförts.

Studiefremjandets strategiska mål 2016-2021

Studiefremjandets strategiska mål 2016-2021 är vägledande för hela organisationen. Målen antogs av förbundsstämman 2015 och gäller 2016-2021. Målen ligger till grund för verksamhetsplanering i samtliga avdelningar. Här är en kort sammanfattning av de strategiska målen.

Sju samhällsutmaningar

- Behovet av bildning är större än någonsin – för att människor ska kunna reflektera, se sammanhang och agera.
- Klimatet kräver omställning – det behövs kunskap och mobilisering för ett långsiktigt hållbart samhälle.
- För bättre folkhälsa – aktiviteter och lärande i naturen förebygger ohälsa och inspirerar till goda levnadsvanor.
- Kulturen behöver nå fler – att uppleva och utöva kultur är inte en självklarhet för alla. Trösklarna till kulturens värld måste sänkas.
- Motverka klyftor och spänningar – klyftorna i samhället ökar och tar sig nya uttryck, vilket riskerar att skapa ojämlikhet och segregation. Alla ska ges lika möjligheter.
- För mångfald och pluralism – där olikheter kan samspela på en grund av gemensamma rättigheter och skyldigheter.
- Starkt behov av fria aktörer för fri bildning – en progressiv, oberoende folkbildning behövs för att stödja civilsamhället och utveckla demokratin.

arbeten som berör olika samhällsområden. Alla våra avdelningar är på olika sätt involverade i ett aktivt samhällsarbete. Det kan gälla ungdomsverksamhet i bostadsområden, integrationsarbete, folkhälsosatsningar, folkbildning med personer med funktionsnedsättning med mera. Det finns hundratals exempel från hela landet, där vi medverkar som en aktiv part för att ta oss an

Fem fokusområden med inriktningsmål

1. Starkare demokrati. Vi ska öka verksamheten med medlemsorganisationerna och civilsamhället. Vi stärker människors möjligheter att utöva inflytande i samhället och blir ett nav för sociala och kulturella rörelser i lokalsamhället.
2. Ökat miljöansvar. Vi bidrar till kunskap, insikt och aktivitet i miljö- och klimatfrågor och möter människors intresse för natur, djur och odling.
3. Ökad mångfald. Vi verkar för minskade klyftor och erbjuder mötesplatser där olikheter kan samspela. Vi ökar samarbetet med etniska föreningar.
4. Bättre folkhälsa. Vi ska bidra till bättre folkhälsa och livskvalitet, genom folkbildning som kombinerar fysisk aktivitet och lärande.
5. Mer kultur till fler. Vi ger ökade möjligheter för människor att uppleva och utöva kultur. Vi eftersträvar en mer jämställd och jämlik musikscen och erbjuder i hela landet verksamhet inom spelkultur och dans.

Sex prioriterade målgrupper

- Medlems- och samarbetsorganisationer
- Ungdomar
- Personer som invandrat
- Boende i socioekonomiskt utsatta områden
- Tillväxtområden
- Nya föreningar.

lokala samhällsutmaningar och därmed bidrar till en positiv samhällsutveckling och en starkare demokrati.

2. Ökat miljöansvar

Inom detta fokusområde ryms folkbildningsverksamhet om klimat- och miljöfrågor samt inom natur, djur och

”

Ofrivillig ensamhet och psykisk ohälsa utgör stora problem i samhället, som accentuerats under Coronapandemin

odling. Allt sedan Studieförbundet bildades 1959 har dessa områden varit centrala i vårt folkbildningsarbete. I dag är de mer aktuella än någonsin.

Klimatförändringarna påverkar hela vår värld och oroar många. Studieförbundet arbetar för ett ökat miljöansvar både inom organisationen och bland våra deltagare, och i samhället i stort. Samtliga avdelningar arbetar aktivt för hållbar omställning. Verksamheten sker ofta i samverkan med lokala föreningar, i form av studiecirklar, föreläsningar och andra aktiviteter. Ofta sker arbetat även i samverkan med civila samhället och/eller med kommuner och regioner.

Några exempel:

- Vi medverkade vid Hållbarhetsfestivalen i Västra Götaland, i samarbete med flera aktörer. Flera avdelningar har även anordnat digitala föreläsningar och arrangemang inom vårt eget koncept Café Planet.
- Aktiviteter genomfördes i anslutning till Biologiska mångfaldens dag den 22 maj. Flera avdelningar uppmärksammade dagen, bland annat genomfördes digitala föreläsningar på temat biologisk mångfald.
- Olika former av Miljödiplomering och miljöcertifieringar blir allt vanligare, även i föreningslivet. Ett exempel är Koloniträdgårdsförbundet som i många år har arbetat för att miljödiplomera sina medlemsföreningar. Studieförbundet har bidragit till att Koloniträdgårdsförbundets Miljödiplomering uppdaterats och fått en ny studieplan.

Volymmässigt är verksamheten inom klimat- och miljöområdet inte så omfattande, men betydelsen av den ska inte underskattas. Totalt genomfördes 153 028 studiecirkel timmar med MO under 2020. En majoritet av dessa MO arbetar aktivt med klimat- och miljöfrågor.

Att inspirera och bjuda in till lärande och engagemang inom klimat- och miljöområdet är viktigt, inte minst därför att klimathotet kan kännas oöverstigligt och leda till frustration och uppgivenhet. Genom studiecirklar, föreläsningar och andra aktiviteter kan vi vara opinionsdrivande och visa på vägar, både till politisk påverkan och till eget omställningsarbete i vardagen.

Intresset för natur, djur, odling och friluftsliv är mycket stort och har, till följd av pandemin, ökat markant under 2020. Alla avdelningar har en omfattande verksamhet inom dessa områden, ofta i gott samarbete med våra medlemsorganisationer. Utflykter, vandringar, exkursioner, fågelskådning, fiske, odlingscirklar, jägarutbildning och hundägarverksamhet är några exempel på verksamhet som förekommer nästan dagligen. En stor del av aktiviteterna genomförs i samarbete med lokala medlems- och samarbetsorganisationer.

Några exempel:

- Ett coronasäkert Tusen Trädgårdar genomfördes där 616 trädgårdar och många aktiva odlare och trädgårdsentusiaster över hela landet deltog.
- Studieförbundet har tagit fram ett upplägg för ledarutveckling för nya ledare inom Jägareförbundet, kallat L1 jakt, som kommer implementeras under 2021.

3. Ökad mångfald

Studieförbundet främjar möten och folkbildande aktiviteter som bidrar till att stärka sammanhållningen i samhället och till ökad mångfald. Detta sker bland annat genom nära samverkan med lokala etniska föreningar.

Rent allmänt bidrar vår omfattande cirkelverksamhet till möten mellan människor med skiftande bakgrund och erfarenheter. Det bekräftas i våra cirkeldeltagarundersökningar, där många lyfter fram att de i cirkeln möter och lär känna människor de inte tidigare känt- och uppskattar det.

Det finns flera exempel från olika delar av landet på ett aktivt samhällsarbete, med fokus på både att skapa mötesplatser generellt och att stärka integration och gemenskap i socioekonomiskt utsatta områden speciellt. Studieförbundet driver lokala förenings- och kulturhus på flera orter, bland annat Centralen i Östergötland, Klossen i Ålidhem i Umeå och Kontakten i Uppsalastadsdelen Gottsunda. Dessa hus har utvecklats till nav för ett lokalt folkbildnings- och föreningsarbete med mängder av olika aktiviteter.

Studieförämjandet har även nationella koncept som arbetar för en ökad mångfald, till exempel satsningen Mer kulturhus till fler som syftar till att främja etablering av stärkande och frigörande öppna mötesplatser inom Studieförämjandet.

Under året har det nationella konceptet KultUrkraft även fortsatt utvecklas, med fokus på hur Studieförämjandets kulturverksamhet kan driva samhällsförändring och verka för social hållbarhet. Ett annat exempel är samarbetet med den ideella föreningen Språkkräft, som tre avdelningar – Västerbotten, Småland-Gotland och Östergötland – engagerat sig i.

Några andra exempel:

- Svenska från dag ett och Vardagssvenska, liksom ALFA för icke läs- och skrivkunniga personer, har fortgått under 2020. Behovet av studiematerialet för detta har inventerats under året och håller på att tas fram.
- I Östergötland drivs projektet MoBill! för att främja en hälsosam livsstil hos barn och unga i områden med socioekonomiska utmaningar, genom att skapa förutsättningar för ett aktivt föreningsliv med ökad delaktighet.
- Ett projekt för minskad segregation med stöd av Delmos pågår i Ersboda utanför Umeå, där Studieförämjandet samverkar med SISU och Ersboda Folkets hus.

Det här är bara några av många lokala exempel på ett aktivt arbete för minskade klyftor och ökad integration – i ett samhälle där en mångfald av människor, kulturer och värderingar kan samspela.

4. Bättre folkhälsa

Detta fokusområde handlar om att verka för människors förbättrade livsvillkor och levnadsvanor – och därmed bättre folkhälsa. Även om det är svårt att bevisa direkta samband inom folkhälsoområdet är det få som betvivlar att aktivt deltagande i studiecirkel och annan folkbildande verksamhet har positiva folkhälsoeffekter. Det bekräftas även i våra deltagarundersökningar, där mer än sju av tio cirkeldeltagare instämmer i påståendet att

deltagandet i cirkeln fått dem att må bättre och känna ökad trivsel.

Med förbättrade livsvillkor avser vi människors förbättrade grundförutsättningar i samhället. Det kan handla om exempelvis socioekonomiska förutsättningar. Studieförämjandet verkar dels för att synliggöra våra olika förutsättningar och samhällsklyftor, dels erbjuder vi riktade insatser i utsatta kommuner och områden, för att minska klyftorna.

Ofrivillig ensamhet och psykisk ohälsa utgör stora problem i samhället. Dessa problem har accentuerats under coronapandemin. Folkbildningens arbetsformer – egentligen oavsett ämne – präglas av möten och gemenskap, vilket för många innebär att gå från passivitet till aktivitet, från isolering till gemenskap.

Arbetet för folkhälsa innebär konkret att erbjuda aktiviteter och sammanhang som inspirerar till sunda levnadsvanor genom exempelvis träning, naturupplevelser, goda kostvanor och inte minst möten med andra människor. Samtliga lokalavdelningar har under 2020 fortsatt att erbjuda folkbildning utomhus. Formerna och ämnesinriktningen skiftar, men gemensamt är ambitionen att förena lärande med fysisk aktivitet.

Några exempel:

- I Västerås har Studieförämjandet länge jobbat med konceptet Sunda Barn – ett samverkansprojekt mellan skola och kommun. Målet är att förebygga övervikt och främja goda levnadsvanor. Avdelningen planerar nu att vidga satsningen till nya målgrupper.
- Studieförämjandet driver Fritidsbanken i stadsdelen Gottsunda i Uppsala med utlåning av fritidsutrustning.
- Intresset är stort för Jägarskolan som under 2020 ställt om från fysiska till digitala träffar. Studieförämjandet har bidragit till Jägareförbundets utbildningsinsats jämställd viltförvaltning som syftar till att öka kvinnlig representation inom organisationen.
- Verksamheten med hundägare är mycket omfattande över hela landet, bland annat i form av valpkurser och andra utbildningar, ofta i samverkan med Brukshundklubben. Flera avdelningar genomförde aktiviteter under Hundens vecka. Livestreamade fö-

reläsningar för cirkelledare inom hund genomfördes också, den första med 1 500 deltagare.

- Flera projekt pågår som bidrar till bättre levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning, bland annat skrivprojektet Orda i Uppsala och ett filmprojekt i Västra Götaland. En särskild ledarutveckling för personer med funktionsnedsättning, L1 Funkis, erbjuds.

Nationellt arbetar riksförbundet för att underlätta avdelningarnas verksamhet och sprida goda exempel. Riksförbundet har under året medverkat i en projektgrupp inför Friluftslivets år 2021, med Svenskt Friluftsliv och Naturvårdsverket som huvudmän.

Sociala relationer och sammanhang är viktiga för den självupplevda hälsan, vilket också forskning på området påvisar. Likaså är det viktigt för folkhälsan att känna egenmakt – att kunna påverka sin egen livssituation. Gemenskap och fysisk aktivitet utomhus präglar en stor del av vår verksamhet. Studieförbundets verksamhet har i detta perspektiv stor betydelse för många människor, och därmed för folkhälsan.

5. Mer kultur till fler

Kultur är ett av Studieförbundets största verksamhetsområden. Samtliga avdelningar erbjuder verksamhet inom exempelvis musik, spelkultur och dans.

Inom detta breda område hittas många olika verksamhetsformer, från studiecirkel och kulturarrangemang till projekt och drift av kulturskolor. Vi har ett omfattande samarbete med det lokala kulturlivet – med amatörteatrar, konstnärssällskap, litteraturföreningar och med enskilda och grupper av kulturutövare. På många håll finns även ett utvecklat samarbete med kommuner, regioner och offentliga kulturinstitutioner. Kulturverksamhetens omfattning speglar människors stora intresse, både av att uppleva och utöva kultur.

Musiken är det enskilt största ämnesområdet. På senare år har verksamheten utvecklats med genrebreddning och ett ökat antal kvinnor bland deltagarna.

På många håll samarbetar vi även med lokala arrangörsföreningar och spelkulturföreningar, där ungdomar

ofta är drivande i arbetet för ett levande lokalt kulturliv, med livespelningar och andra arrangemang.

Några exempel:

- Studieförbundet Mitt har genomfört ett projekt där ett antal band har fått coaching och stöd för att utveckla sitt skapande och lära mer.
- Lokaler och utrustning är viktigt för många kulturutövare. Många avdelningar erbjuder utrustning inom musik och film. Flera avdelningar, bland annat på kulturhuset Skylten i Linköping, satsar på att erbjuda utrustning för poddverksamhet.
- Under hösten färdigställdes en kartläggning och analys av Studieförbundets musikverksamhet, inom ramen för Musikplan 2020. Den visar på styrkor och svagheter inom området, och ger viss riktning för vad vi kan jobba vidare för att uppnå ”mer kultur till fler”.

Kulturområdet har drabbats hårt av coronapandemin, vilket även reflekteras i Studieförbundets verksamhet.

Medan vi tidigare år arrangerat stora evenemang så som Livekarusellen och Danskarusellen, och deltagit på musikfestivaler som Sweden Rock och Putte i Parken, har mycket i år ställts in. Samtidigt har en del evenemang ställts om till digitala format, med fina resultat. Under 2020 arrangerade Studieförbundet bland annat festivaler, konserter, föreläsningar och workshops inom kulturområdet digitalt, såväl nationellt som lokalt. På så sätt har vi fortsatt erbjudit kulturupplevelser för både utövare och en bred publik.

Det omfattande utvecklingsarbetet inom digital folkbildning återspeglas även i spelkulturområdet, där vi lyckats genomföra mycket verksamhet i digitalt format.

Utmaningen framåt kommer vara att bidra till att återställa och stödja ett lokalt aktivt kulturliv efter pandemin, och således fortsatt säkra ”mer kultur till fler”.

”

Fokus har legat på att utveckla en så stor del av verksamheten som möjligt till digitala format, utan att tumma på den pedagogiska kvaliteten.

Riksförbundets insatser

Riksförbundet och dess förbundskansli är främst inriktat på avdelningarnas behov. Arbetet innefattar både löpande uppgifter och strategiska utvecklingsinsatser.

Exempel på särskilda insatser 2020:

Digitala möjliggörare

På grund av covid-19 har Studieförbundets verksamhet inte kunnat äga rum som vanligt i år, med fysiska möten i centrum. Men organisationen har i stor utsträckning anpassat verksamheten tack vare kreativitet, flexibilitet och snabbt arbete på IT-funktionen och utvecklingsenheten.

Målet har varit att ställa om en så stor del av verksamheten som möjligt till digitala format, utan att tumma på den pedagogiska kvaliteten. Detta har gjorts genom snabb utveckling av och regelbundna utbildningsinsatser inom digitala mötesverktyg och streaming. Användningen av digitala verktyg så som Teams, Zoom, Larnify, YouTube, Discord och Twitch har varit avgörande för omställningen. En verksamhetsgrupp med representanter från avdelningarna har även tillsatts för att samla och utbyta erfarenheter inom digital folkbildning. Detta har lett till att Studieförbundets anpassat verksamheten utifrån coronarestriktionerna, men även tagit stora digitaliseringssteg generellt.

Arbetet under 2020 har bland annat resulterat i

- fler online-möten och nya arbetssätt
- stöd i digitaliseringsprocessen och införskaffande av utrustning och utbildning
- livestreamade konserter, föreläsningar och evenemang
- etablerandet av digital folkbildning i organisationen.

Varumärkesplattform

Under året har Studieförbundets varumärkesplattform färdigställt och lanserats i organisationen. Den sammanfattar Studieförbundets varumärkes önskade inne-

håll och fungerar som stöd för medarbetare, förtroendevalda och cirkelledare i all kommunikation som rör organisationen. Plattformen hjälper oss att kommunicera vad Studieförbundet är, varför vi finns och på vilka sätt vi bidrar i samhället. I förankringen av varumärkesplattformen har även lokalt kommunikationsansvariga varit engagerade och hållit i workshops lokalt.

Kriskommunikation

Under 2020 har det funnits ett större behov av kriskommunikation än vanligt, både som följd av coronapandemin och projekt Fenix. Riksförbundet har därför gjort ett antal kriskommunikativa insatser. I pandemins initialskede uppstod ett stort internkommunikativt behov. Riksförbundets ledningsgrupp gick tidigt ut med information om nuläget till hela organisationen, i både skrift, film och podd. Detta gjordes för att förhindra spekulation och skapa kontinuitet och arbetsro. Riksförbundet har även stöttat och underlättat för organisationen i den externa kommunikationen gällande covid-19.

I samband med Fenix och granskningen som Folkbildningsrådet krävt av alla studieförbund har Studieförbundet satts under medial lupp. Riksförbundet har därför gjort kommunikativa insatser för att vara transparenta gentemot allmänheten och stärka förtroendet för organisationen internt och externt.

MO-strategi

Riksförbundet har tagit fram en medlemsorganisationsstrategi (MO-strategi) under året. Behovet av strategin har bland annat grundat sig i följande insikter:

- Studieförbundet behöver stärka sin roll som folkbildningsorganisation i förhållande till våra MO.
- Studieförbundet saknar ett gemensamt arbetssätt från riksförbundet som inkluderar alla 19 MO.
- Studieförbundet har minskad gemensam folkbildningsverksamhet med våra MO.

”

Under 2019 drogs riktlinjerna upp för ett långsiktigt strategiskt utvecklingsarbete – 2131.

- Studieförbundet behöver öka MOs möjlighet till inflytande i våra demokratiska processer.
- Studieförbundet och våra MO behöver fler strukturerade mötesplatser.

Syftet med strategin är att stärka relationerna till våra MO, skapa enhetlighet och effektivitet i arbetet, förtydliga förväntningar och skapa bra förutsättningar för att utvärdera och utveckla samarbetet.

MO-strategin består av olika komponenter. Samarbetsplaner ska tas fram med varje MO, som beskriver samarbetet under en tvåårsperiod och utgår från en gemensam bedömning av respektive organisations nuläge och framtidsbehov gällande bildning. För att möta behovet av att

stärka medlemsorganisationernas demokratiska inflytande, ägarskap och ansvar införs en årlig MO-konferens.

I arbetet med MO-strategin har följande tagits fram:

- Gemensamt arbets sätt för riksförbundets utvecklingsenhet i förhållande till våra MO.
- Uppdaterad mall för gemensamma samarbetsplaner.
- Samarbetscykel som visualiserar samverkan med MO.
- Upplägg för ett antal gemensamma årliga träffar.

Granskningsprojekt Fenix

Projekt Fenix initierades av riksförbundet efter ett uppdrag från Folkbildningsrådet om att granska all verksamhet inom Studieförbundet. Läs mer på sidan 18.

Riksförbundets ansvarsområden och löpande uppgifter

Riksförbundets förbundskansli består av fyra enheter: utvecklingsenheten, administrationsenheten, kommunikationsenheten, och HR/lön. Riksförbundet ansvarar bland annat för följande uppgifter:

- Intern fördelning av statsbidraget samt uppföljning och granskning av statsbidragsberättigad folkbildningsverksamhet.
- Arbete med förbundsstyrelse, årsredovisning och förbundsstämma.
- Samordning av funktions- och verksamhetsgrupper, med representanter från avdelningar.
- Centrala kontakter och samarbete med våra MO.
- Utveckling och uppföljning av policy- och styrdokument samt systematiskt kvalitetsarbete.
- Deltagarundersökningar och utredningar.
- HR-stöd till avdelningarna.
- Ansvar för utbildning av personal och förtroendevalda.
- Ansvar för organisationsövergripande avtal som tjänstemannaavtal, cirkelledaravtal, skolavtal.
- Ansvar för medarbetarenkät och uppföljningsarbete.
- Övergripande samordning av ledarutvecklingsprogrammet för utbildning av cirkelledare.
- Verksamhetsutveckling och samordning av nationella verksamhetsinsatser.
- Varumärkesstärkande insatser, omvärldsbevakning och medverkan på mässor.
- Strategiskt och operativt kommunikations- och marknadsföringsstöd.
- Drift och utveckling av Studieförbundets hela IT-miljö med webbplatser, interna kommunikationskanaler, administrativa verktyg etc.
- Övergripande ansvar för Studieförbundets arbete med GDPR.
- Produktion av tidningen Cirkeln, fyra nummer/år.
- Drift av nationell ekonomifunktion.
- Tillhandahållning, administrering och utveckling av resurser för avdelningarnas arbete.
- Kontakt med Folkbildningsrådet, Studieförbunden i samverkan och andra myndighetskontakter.
- Folkbildningspedagogisk utveckling och produktion av studiehandledningar/studiematerial.
- Samordning och stöttning i arbetet med digital omställning.

Strategi 2131

Förbundsstämman 2019 beslöt att förbundsstyrelsen skulle få i uppdrag att ta fram en ny strategi för hela Studieförbundet till stämman 2021. Detta mot bakgrund av att organisationens nuvarande strategiska mål löper ut 2021. Studieförbundet behöver också en aktuell strategi som ser till att organisationen utvecklas i takt med omvärlden. Strategiprojektet har döpts till 2131 – ett namn som anspelar på att strategin är planerad att gälla från 2021 till 2031 och därmed främja en långsiktig och väl förankrad utveckling i Studieförbundet. Beslut om den nya strategin kommer att fattas på en extra förbundsstämma hösten 2021.

Process och insamling av underlag

Strategi 2131 är hela Studieförbundets projekt och själva processen med att ta fram strategin är viktig. Ledord för processen och projektet är:

- Tydlighet och transparens
- Flexibilitet
- Delaktighet och förankring – på alla plan
- Professionalism

Avdelningarnas och medlemsorganisationernas delaktighet är av stor vikt för strategi 2131 och under året har strategipiloter lett arbetet på sin respektive avdelning. Piloterna har hämtat in gedigna underlag som utgjort stommen för såväl nulägesanalys som analys av Studieförbundets önskade läge. Piloterna har varit projektets primära språkrör till avdelningarna, både till medarbetare och förtroendevalda, men också avdelningarnas ombud i projektet. Sammanlagt har uppskattningsvis 70 procent av förtroendevalda och 70 procent av Studieförbundets medarbetare deltagit i projektet på olika sätt.

En annan väsentlig del av projektet har varit att ta in omvärldens perspektiv, både på organisationens nuläge och önskade läge. I arbetet med nulägesanalysen sva-

rade drygt 1 000 personer på en enkät. Ytterligare 1 000 deltagare och cirkelledare svarade på samma enkät som jämförelsegrupp. I arbetet med önskat läge har intervjuer med lokala externa personer genomförts. Representanter från medlemsorganisationerna har främst deltagit i processen med Studieförbundets önskade framtida läge och arbetet har projektletts från riksförbundet.

Rapporter och förankring

Arbetet med strategi 2131 har under året mynnat ut i flertalet delrapporter, poddavsnitt och livesändningar via Teams. Två huvudrapporter har presenterats: en om Studieförbundets nuläge, presenterad i september, och en om Studieförbundets önskade läge, som skulle ha presenterats i december men bordlades till början av 2021. Även en ram för strategi 2131 finns framtagen av arbetsgrupp med förtroendevalda och representanter från medlemsorganisationerna.

Nulägesanalysen fokuserade på omvärld, närvärld och invärld. Den lyfte bland annat att medan medarbetarnas kompetens ofta ses som en stor styrka i organisationen, påtalas sällan vikten och rollen av deltagaren. Analysen av önskat läge fokuserade på var och vad Studieförbundet är år 2031.

Process framåt

Under våren 2021 kommer det slutliga strategiförslaget tas fram med involvering från organisationens medlemmar. Förbundsstyrelsen har också bestämt att beslut om strategin kommer tas vid en extra förbundsstämma under hösten 2021 istället för vid ordinarie stämma i maj. Detta eftersom strategin behöver förankras och arbetas igenom tydligare av hela organisationen.

Efter att beslut tagits vid den extra förbundsstämman startar det viktiga arbetet med hur strategin ska användas och följas upp. Även i den processen kommer strategipiloterna att medverka och engageras.

Granskningsprojekt Fenix

Folkbildningsrådet gav i maj 2020 Studieförbundet i uppdrag att genomföra en ”omfattande granskning av verksamheten i hela landet”. Bakgrunden till detta var de missförhållanden i Studieförbundets verksamhet som uppdagats under de senaste åren. Uppdragets syfte var att säkerställa att liknande missförhållanden inte finns i fler av organisationens verksamheter.

Granskningsprojektet har gått under namnet Fenix och genomfördes mellan juni och december 2020. Projektet involverade nästan alla Studieförbundets medarbetare och organiserades så att ett nära samarbete etablerades mellan riksförbund och avdelningar. Styr- och projektgrupp bestod av chefer och medarbetare från riksförbund och avdelningar. Det praktiska granskningsarbetet utfördes av kvalitetsansvarig/kvalitetsteam och verksamhetschef på avdelningarna, samt av projektgruppen.

Metod

Utredningen omfattade flera moment och inkluderade både kvantitativa och kvalitativa metoder. Genom intervjuer med cirkelledare och granskning av närvarolistor har det kontrollerats om verksamhet genomförts så som rapporterats. Det har granskats om kostnadsersättningar utbetalats på rätt grunder och sätt. Med hjälp av självvärderingar och intervjuer med medarbetare har styrkor och utmaningar avseende anordnarskap, kvalitetssäkring och rimlighetsbedömningar klarlagts.

Enkäter och workshopdiskussioner på avdelningsnivå har utgjort ytterligare underlag för analys av när verksamhetsvolymen riskerar att bli orimlig i förhållande till Folkbildningsrådets krav på statsbidragsanvändningen.

Resultat

Fenixgranskningen visar att de större kriser som Studieförbundet gått igenom lett till kontinuerligt läran-

de och utveckling. De åtgärds paket som tagits fram och implementerats har gett resultat. Granskningen av verksamhet med föreningar med stora volymer visar att verksamheten rapporterats på rätt sätt, även om vissa avvikelser förekommer. Det konstateras också att kostnadsersättningarna i nästan alla fall utbetalats på rätt sätt. Kulturen och attityden hos ledning och medarbetare avseende vad som bör prioriteras har ändrats från att tidigare ge förtur åt verksamhet som genererar stora volymer till att fokusera mer på verksamhet med tydligare koppling till statens syften. I en så pass stor organisation som Studieförbundet, med 14 avdelningar med egna styrelser, finns dock självklart lokala variationer avseende bedömningar och tolkningar av villkor.

Förändringsprocesser tar tid. Trots ett generellt sett bra granskningsresultat förekom vissa avvikelser både gällande anordnarskap och kvalitetssäkring, liksom orimlig verksamhetsvolym i förhållande till statsbidragsvillkoren. Detta innebär att 413 000 studietimmar, eller sex procent av verksamhetsvolymen i studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet, justeras för 2017-2019.

Närvarokrockar med andra studieförbund

Parallellt med Fenixutredningen utvecklade Studieförbunden i samverkan ett IT-verktyg som gör att man kan se om en deltagare är närvarorapporterad samtidigt hos flera studieförbund. Studieförbunden enades om en justeringsprincip som innebär att verksamhet med en hög andel sammankomster med deltagare som var närvarorapporterad hos flera studieförbund samtidigt skulle justeras utan utredning av de aktuella arrangemangen.

För Studieförbundets del innebär justeringsprincipen att 86 000 timmar i studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet justerades för perioden 2017-2019. Studieförbundet utreder nu orsakerna till närvarokrockarna för att förhindra att liknande situationer sker framöver.

”

Tillit är avgörande för folkbildningen och hänger nära ihop med öppenhet.

Lärdomar och väg framåt

Hösten 2020 fick de nio övriga studieförbunden liknande, men mindre omfattande granskningsuppdrag från Folkbildningsrådet. Folkbildningsrådet har ännu inte återkopplat Fenixprojektets granskning och slutrapport.

Två delar av projektet återstår, dels projektutvärdering, dels sammanställning av interna slutsatser och kartläggning av hur resultatet tas vidare och hur lärdomar implementeras i organisationen. Här följer en summering av några av Fenixprojektets viktigaste slutsatser:

Anordnarskap och rimlighet

Anordnarskap och rimlighet är två centrala begrepp inom den statsbidragsfinansierade folkbildningen. Eftersom begreppen är en fråga om bedömningar är tillämpningsdokument med hårda, objektiva regler inte fullt användbara. Ett viktigt komplement är systematiska diskussioner inom organisationen och kontinuerlig kompetensutveckling av personal. Det dagliga kvalitetsarbetet, som ska säkerställa att verksamheten är god, gör nytta och följer villkor och regler, beror i stor utsträckning på den lokala avdelningens fokus, syn på kvalitet och anordnarskap, samt det lokala ledarskapet.

En översyn av Studieförämjandets interna utbildnings- och kompetensutvecklingsprogram för medarbetare och förtroendevalda har påbörjats under 2020, delvis som följd av tidigare utredningar. Fenixgranskningen ger ytterligare stöd för att introduktion av anställda och förtroendevalda, utbildning av dessa samt kontinuerlig kompetensutveckling, inklusive chefs- och ledarskapsutbildningar, är avgörande för en god, kvalitativ och korrekt folkbildningsverksamhet.

Otydlig styrning

Fenixutredningen visar att Studieförämjandets styrning inte är tillräckligt tydlig. Detta försvårar uppföljningsarbetet. För att lösa problemen behöver rollerna tydliggöras och styrningen förbättras. Förbundsstyrelsen har därför gett förbundschefen i uppdrag att utreda hur styrning, samordning och ansvarsutkrävande kan utvecklas och vilka åtgärder som behöver vidtas.

Proaktivt och förebyggande kvalitetsarbete

Fenixprojektet, liksom tidigare utredningar, visar att det är avgörande för Studieförämjandet att kvalitetsarbetet i hög grad görs proaktivt, så att vi förebygger felaktiga prioriteringar och arbetssätt. En effektiv egenkontroll av verksamheten skapar förutsättningar för att agera förebyggande för att säkerställa god kvalitet i verksamheten.

Den lokala egenkontrollen har systematiserats på senare år och inom Fenixprojektet har metoder utvecklats och tillämpats som möjliggör bättre risk- och rimlighetsbedömningar samt bättre kvalitativa granskningar av pågående verksamhet. Dessa erfarenheter kommer tas tillvara och stort fokus kommer framöver läggas på att utveckla Studieförämjandets metoder i den lokala egenkontrollen.

Kvalitet i stället för kvantitet

Utredningen visar att den verksamhet som bedöms ha högst kvalitet sällan är den verksamhet som genererar mest intäkter. Nuvarande system för fördelning av statsbidrag skapar incitament för att fokusera på verksamhet som utmärker sig genom stor volym snarare än hög kvalitet och det skapar incitament för överrapportering av verksamhet. Studieförämjandet ser därför behov av en översyn av statsbidragssystemet med fokus på att tydligare lyfta kvalitativa markörer före kvantitativa.

I bräschan för transparent folkbildning

Tillit är avgörande för folkbildningen och hänger nära ihop med öppenhet. Genom en ökad öppenhet kan Studieförämjandet inte bara öka förtroendet för oss som bildningsaktör externt, utan också möjliggöra ökat internt lärande och utveckling. Lärande och delning av goda exempel blir i sig en katalysator för såväl kvalitets- som verksamhetsutveckling. Därför ska Studieförämjandet gå i bräschan för en transparent folkbildning.

Studieförämjandet kommer även ta fram ett ramverk för kvalitetsredovisning utifrån vilket en årlig redovisning kommer göras i samband med bokslutet. I detta arbete välkomnas alla studieförbund som vill delta. På så vis kan en branschstandard för transparens och kvalitet etableras, som kommer öka vår trovärdighet och relevans.

Verksamhetsutveckling i siffror

Lokalavdelningarna är basen i Studieförbundets folkbildningsverksamhet. Studiecirklar, kulturprogram och annan folkbildningsverksamhet genomförs över hela landet. I det här avsnittet redovisas insatserna under 2020 i siffror, utifrån den statsbidragsberättigade folkbildningsverksamheten. Tabeller över olika verksamhetsformer i Studieförbundets avdelningar redovisas på sidorna 24-25.

Under 2020 har en omfattande granskning av Studieförbundets verksamhet genomförts inom ramen för Fenixprojektet. Detta har resulterat i att verksamhet har strukits retroaktivt för åren 2017, 2018 och 2019. Den statistik som presenteras för dessa år i årsredovisningen är justerad med hänsyn till detta.

Studiecirklar

I en studiecirkel möts en liten grupp människor för att lära och utvecklas. En cirkel ska ha minst tre deltagare över 13 år. Det finns studiecirklar av skiftande karaktär. En del annonseras ut bland allmänheten, andra genomförs i samarbete med föreningar. Så kallade kamratcirklar är grupper som själva väljer att lära och utvecklas tillsammans. Bokcirklar och musikcirklar är två exempel.

En studiecirkel är en fri form av lärande som bygger på deltagarnas aktiva medverkan. Varje studiecirkel ska ha en godkänd ledare och en studieplan. Studiecirkelns tid räknas i studietimmar. En studietimme är 45 minuter.

I Studieförbundet genomfördes 18 300 arrangemang i studiecirklar år 2020, vilket är en rejäl minskning från 31 700 arrangemang 2019 och 34 900 arrangemang 2018. En stor minskning noteras också i mängden timmar inom studiecirklar, som under 2020 var 910 500. Motsvarande siffra 2019 var 1 650 600 timmar. Vi ser därmed en tydlig effekt av hur coronapandemin påverkat grupperns möjlighet att träffas.

I och med att Folkbildningsrådets sammanställning av studieförbundens totala antal timmar, efter att stu-

dieförbunden granskat sin verksamhet och gjort justeringar, ännu inte är klar går det inte att säga var Studieförbundet står i storleksordning jämfört med övriga studieförbund. Diagram 3 visar studieförbundens andelar av det totala antalet studietimmar i studiecirkel 2020, som det var inrapporterat till Folkbildningsrådet i januari 2021, utan att hänsyn tagits till Studieförbundets och de övriga studieförbundens eventuella strykningar. Studieförbundet var då tredje störst, efter ABF och Studieförbundet Vuxenskolan.

Kulturprogram

Kulturprogram kan vara utställningar, konserter, föreläsningar eller föreställningar av olika slag. Enligt reglerna för statsbidrag ska ett kulturprogram vara offentligt och annonseras ut i förväg. Studieförbundens kulturprogram genomförs ofta i samarbete med det lokala föreningslivet, men studieförbunden ska alltid vara arrangörer.

På grund av coronapandemin har det i regel inte varit tillåtet att ordna kulturprogram som innebär fysiska träffar under merparten av året. Kulturprogrammen har därför behövt ställa om till digitala format, vilket inte varit lätt. Detta är den huvudsakliga förklaringen till att mängden kulturprogram minskat drastiskt med två tredjedelar under året. Det ordnades 12 700 kulturprogram år 2020, vilket kan jämföras med 37 400 år 2019. Detta är fortsättningen på en nedåtgående trend som började innan pandemin, allt sedan toppnoteringen 2014.

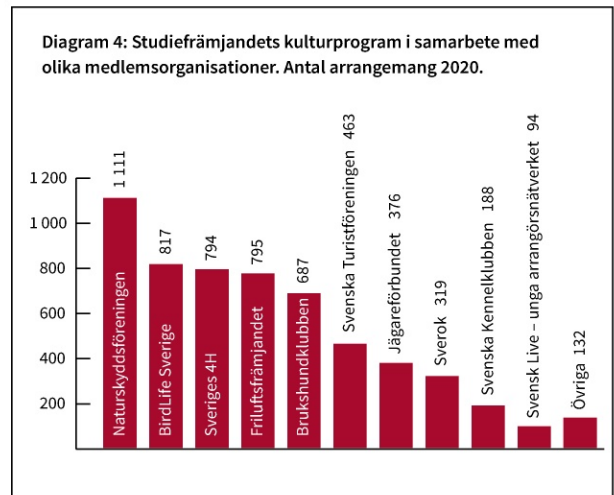
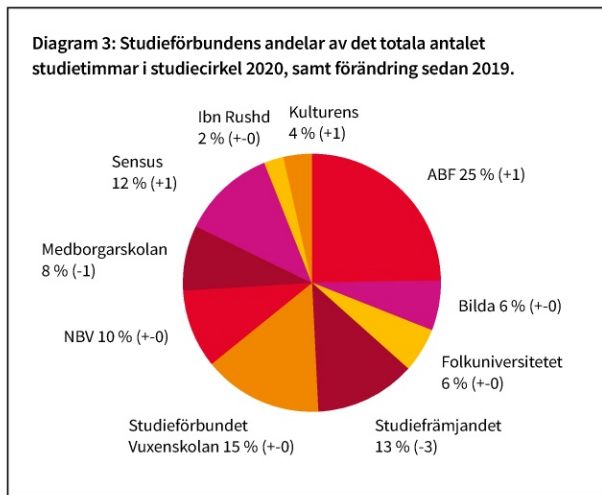
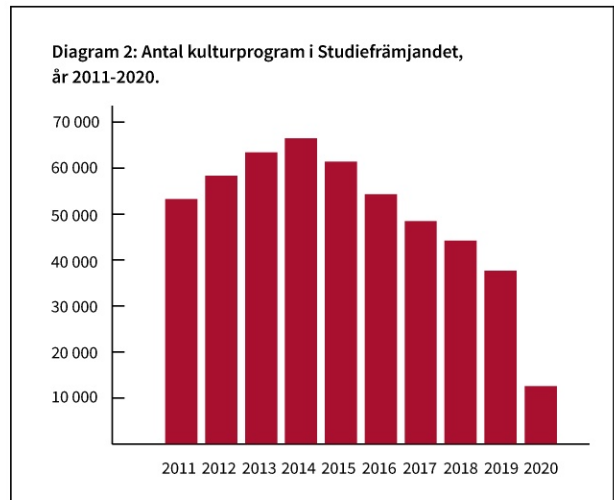
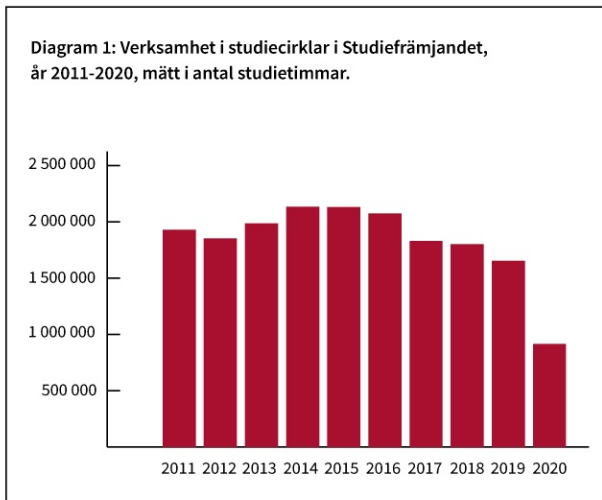
Annan folkbildningsverksamhet

Annan folkbildningsverksamhet är en friare form av folkbildning. I denna verksamhetsform finns vidare regler än vad som gäller för en studiecirkel. Deltagarna kan vara under 13 år och grupperna större.

Under 2020 minskade antalet arrangemang i denna arrangemangstyp med 3 600. Antalet arrangemang gick från 9 400 år 2019 till 5 800 arrangemang år 2020.

”

Vi ser en tydlig effekt av hur coronapandemin påverkat grupperns möjlighet att träffas.

Deltagare

I studieförbunden används två olika deltagarbegrepp. Man skiljer mellan ”deltagare” och ”unika deltagare”.

Antalet deltagare är det totala antalet deltagare i verksamheten. Det inbegriper att en och samma person kan delta i fler studiecirklar eller arrangemang inom annan folkbildningsverksamhet under samma år.

”Unika deltagare” är antalet enskilda personer som under ett år deltar i studieförbundens gruppverksamhet (studiecirkel eller annan folkbildning).

Antalet deltagare i Studieförbundets cirkelverksamhet 2020 var 105 100, jämfört med 183 800 året innan. Det är en minskning på 78 700 deltagare, motsvarande 43 procent.

Antalet unika deltagare i cirkelverksamheten minskade med 23 100 personer, och gick från 80 400 år 2019 till 57 200 unika deltagare år 2020.

Antalet unika deltagare i annan folkbildningsverksamhet år 2020 uppgick till 38 400 personer, vilket är en minskning med 20 400 personer jämfört med året innan.

”

Studiefrämjandets studiecirkel omfattar ett mycket stort antal ämnen.

Sammantaget deltog 1,1 procent av befolkningen över 13 år i Studiefrämjandets gruppverksamhet (studiecirkel eller annan folkbildning) 2020. Här finns lokala variationer, från 0,5 procent i avdelningen Stockholms län till 2,3 procent i avdelningarna Sörmland och Örebro-Värmland.

Kvinnor och män

Kvinnor har under många år varit överrepresenterade i studieförbundens cirkelverksamhet. År 2020 var 55 procent av cirkeldeltagarna i samtliga studieförbund kvinnor. I Studiefrämjandet har bilden länge varit omvänd, med en övervikt manliga deltagare. Det har förklarats med att musikverksamheten som varit, och fortfarande är, mycket omfattande, samlar många män.

År 2020 var könsfördelningen däremot 52 procent kvinnor och 48 procent män bland Studiefrämjandets cirkeldeltagare.

Personer med funktionsnedsättning

Den rapporterade cirkelverksamheten med personer med funktionsnedsättning var volymmässigt blygsam, med 1 procent av samtliga studietimmar i cirkel, samma andel som året innan. Sannolikt finns betydligt fler personer med funktionsnedsättning i verksamheten, men de rapporteras inte i denna kategori.

Cirkelverksamhet med personer som invandrat

För Studiefrämjandets del uppgick andelen utrikes födda cirkeldeltagare till 13 procent, vilket är en minskning med fyra procentenheter jämfört med 2019. Totalt i studieförbunden var andelen 20 procent.

Ämnen i studiecirkel

Studiefrämjandets studiecirkel omfattar ett stort antal ämnen och det är svårt att sammanfatta dessa i tydliga ämneskategorier. På basis av avdelningarnas rapporteringsuppgifter står det dock klart att verksamheten inom olika kulturämnen är omfattande. Detta gäller särskilt musik som utgör ungefär hälften av cirkelverksamheten.

Verksamhet med medlemsorganisationer (MO)

Som framgår av tabellen på sidan 27 genomfördes 5 400 studiecirkel och 5 800 kulturprogram i samarbete med någon medlemsorganisation under 2020. 2019 var motsvarande siffror 6 800 studiecirkel och 13 500 kulturprogram. Under 2018 genomfördes 7 000 studiecirkel och 15 400 kulturprogram. Det är viktigt att jämföra med 2018 för att se hur mycket coronapandemin påverkat verksamheten. 2020 minskade cirkelverksamheten med medlemsorganisationer med 27 procent jämfört med 2019, då vi såg en ökning på 8 procent. Med tanke på årets stora tapp verkar pandemin ha haft stor påverkan.

Andelen cirkelverksamhet i samarbete med MO av Studiefrämjandets totala cirkelverksamhet uppgick till 17 procent 2020. Det är en ökning jämfört med 2019 då andelen var 11 procent. Andelen ökade även 2019, dock marginellt (0,6 procent), jämfört med år 2018. I ett längre perspektiv ser man dock att det varit en minskning. År 2012 var motsvarande andel 18 procent och år 2008 var andelen 29 procent.

Däremot samlade studiecirkelverksamheten i samarbete med en medlemsorganisation 44 procent av alla unika deltagare i studiecirkel.

I cirkelverksamheten står några medlemsorganisationer för merparten av samarbetet. Svenska Brukshundklubben står för 72 procent av alla arrangemang och 60 procent av alla studietimmar inom medlemsorganisationernas cirkelverksamhet 2020. Svenska Brukshundklubben är den medlemsorganisation som i antalet arrangemang och timmar har lägst minskning mellan 2019 och 2020, vilket antyder att en stor del av verksamheten kunnat genomföras utomhus.

Samarbetet med olika medlemsorganisationer vad gäller kulturprogram visas i diagram 4 (se sidan 23). Åren 2018 och 2019 var Naturskyddsföreningen, Sveriges 4H, och Friluftsrådet de tre MO som genomförde flest kulturprogram i samarbete med Studiefrämjandet. Under 2020 har Friluftsrådet bytt plats med Birdlife Sverige. Övriga två har samma placering som föregående år.

Verksamhet med lokala samarbetsorganisationer

Verksamheten med nationella och lokala samarbetsorganisationer svarade för cirka 26 procent av den totala verksamheten inom cirklar, kulturprogram och annan folkbildningsverksamhet. Det är en minskning med 13 procentenheter jämfört med 2019.

Verksamhet med internutbildade cirkelledare

Ledarutvecklingsprogrammet för cirkelledare omfattar tre steg, om totalt 27 studietimmar. År 2020 genomfördes 43 procent av cirkelverksamheten, mätt i studietimmar, med cirkelledare som genomgått minst steg 1 i ledarutvecklingen (L1). Det är en ökning med 3 procentenheter jämfört med 2019.

Verksamhet med asylsökande

Verksamheten med asylsökande fortsatte under 2020. För dessa insatser fick studieförbunden särskilda medel från regeringen. Svenska från dag 1 handlar om att stärka nyanländas kunskaper i svenska språket och främja deltagande i samhälls- och arbetsliv. Vardagssvenska är en studiecirkel om grunderna i svenska språket. I Svenska från dag 1 deltog cirka 2 600 personer 2019. I Vardagssvenska deltog cirka 800 personer. Båda verksamheterna hade ett något högre antal deltagare jämfört med året innan.

Nöjda deltagare i studiecirklar

Studiefrämjandets deltagare var genomgående nöjda med verksamheten under 2020, i likhet med tidigare år (se tabell på sidan 26). 79 procent av de som svarade på 2021 års deltagarenkät uppgav att de troligen eller mycket troligen skulle rekommendera Studiefrämjandets verksamhet till någon annan. Totalt deltog 1 437 personer (det vill säga 28 procent av de som fick enkäten) i deltagarenkäten, som tar tempen på vad våra cirkelledare och -deltagare tyckt om oss och verksamheten under 2020.

Majoriteten av de svarande är i åldersgruppen 25–64 år (56 procent), följt av personer i åldern 65+ (32 procent), och personer i ål-

der 17–24 (13 procent). 68 procent av deltagarna som svarade på enkäten var kvinnor och 32 procent män.

I svaren framkommer att mycket verksamhet skedde som vanligt i början av 2020, innan coronapandemin slog till. Därefter har deltagarna deltagit i studiecirklar i antingen coronaanpassade smågrupper eller utomhus. I viss verksamhet har man haft både fysiska och digitala träffar.

Coronaåret har dock inte påverkat deltagarnas upplevelser av Studiefrämjandet mer än marginellt jämfört med 2019. 76 procent av de svarande upplever sig ha fått ökad

eller fördjupade kunskaper/erfarenheter. Kopplat till välmående har 70 procent svarat att de upplever att deltagandet fått dem att må bättre och känna ökad trivsel antingen till stor del eller helt och hållet. 54 procent uppger att deltagandet har inneburit ett lärande i kombination med fysisk aktivitet.

På en skala från 1 till 5 har 62 procent svarat att de är mycket nöjda med kursen/studiecirkeln (jämfört med 64 procent år 2019). 18 procent ger bedömningen 4 av 5, och mer än hälften är mycket nöjda med cirkelledaren (70 procent). Totalt är 78 procent nöjda med sin egen insats i cirkeln.

Verksamhet i Studieförbundet avdelningar 2020

Studiecirklar

Annan folkbildningsverksamhet

Avdelning	Studiecirklar				Annan folkbildningsverksamhet			
	Arr	Deltagare	Timmar	Timmar +/- jfr 2019	Arr	Deltagare	Timmar	Timmar +/- jfr 2019
Stockholms län	1 808	9 988	100 039	-140 178	403	3 930	5 034	-9 431
Uppsala-Västmanland	1 011	6 540	40 658	-63 708	447	4 526	7 332	-6 381
Sörmland	1 787	8 747	69 005	-53 055	398	3 735	11 725	-8 219
Östergötland	746	4 151	56 991	-34 414	102	1 118	1 748	-1 977
Småland-Gotland	917	6 690	34 718	-37 600	557	5 847	10 345	-9 914
Skåne-Blekinge	2 917	17 448	133 318	-79 479	789	9 657	16 346	-9 816
Halland	532	3 072	29 599	-11 803	176	1 641	4 192	-682
Göteborg Sjuhärad	1 104	6 470	61 140	-86 606	429	4 329	9 408	-7 880
Fyrbodal	1 392	7 340	66 055	-25 022	207	2 144	3 261	-2 242
Skaraborg	971	5 957	41 764	-35 729	344	2 983	4 078	-13 749
Örebro-Värmland	1 844	10 751	87 751	-62 182	1 038	9 860	22 187	-14 781
Mitt	2 460	13 340	160 037	-80 301	521	5 158	8 700	-7 905
Västerbotten	515	2 926	19 958	-25 524	248	2 256	2 695	-1 526
Norrbottnen	271	1 666	9 473	-4 453	120	1 119	1 422	-2 633
Totalt	18 275	105 086	910 506	-740 054	5 779	58 303	108 473	-97 136
Tabellförklaring	1	2	3	4	1	2	3	4

Tabellförklaringar

1. Antal arrangemang = Genomförda studiecirklar, arrangemang i annan folkbildningsverksamhet och kulturprogram.
2. Antal deltagare. Samma person kan ha deltagit i flera arrangemang under året.
3. Antal studietimmar. En studietimme motsvarar 45 minuter.
4. Ökning eller minskning jämfört med 2019.
5. Unika deltagare är antalet enskilda personer som under året deltagit i verksamheten. Totalt antal unika deltagare är summan av avdelningarnas unika deltagare. Denna total visar fler unika deltagare än den officiella statistiken över antalet unika deltagare för hela Studieförbundet. Detta beror på att deltagare som är

verksamma i flera avdelningar räknas som unika i varje avdelning. På förbunds nivå är dock deltagarna bara unika en gång per verksamhetsform. En individ som deltagit både i studiecirkel och annan folkbildningsverksamhet räknas som unik deltagare inom respektive verksamhetsform.

6. Unika deltagare i studiecirklar och annan folkbildningsverksamhet relaterat till antalet invånare över 13 år inom avdelningens geografiska område (antal unika deltagare per 1 000 invånare över 13 år).

För förklaring av de olika verksamhetsformerna, se sidan 20.

”

83 procent uppger att cirkeldeltagandet gjort att de känner sig säkrare som person.

Undersökning bland Studieförbundet Studieförbundet cirkeldeltagare

**Deltagares omdömen om cirkeln på en skala 1-5. Svar i procent*.
Resultat från föregående års mätning inom parentes.**

	Mycket missnöjd 1	2	3	4	Mycket nöjd 5
Hur nöjd är du med...					
Studiecirkeln / kursen	1 (1)	2 (2)	10 (9)	25 (25)	62 (64)
Upplägg / studie- och arbetsplan	1 (1)	3 (1)	12 (13)	31 (31)	53 (54)
Ledaren	2 (1)	1 (2)	9 (7)	18 (21)	70 (69)
Din egen insats	1 (0)	1 (2)	20 (17)	39 (41)	39 (40)

Om undersökningen

Undersökning genomfördes i början av 2021 med enkäter som skickats digitalt till ett slumpmässigt urval av studie-cirkeldeltagare i Studieförbundet. 1 437 personer svarade på enkäten. Svarsfrekvensen var 28 procent. 68 procent av de svarande är kvinnor.

*Siffrorna i deltagarundersökningen har avrundats till närmsta heltal per svarsalternativ. Totalsumman på en fråga kan därmed både vara mer än och mindre än 100 procent.

**Tabell 2: Deltagares omdömen om vad cirkeln har inneburit för dem. Svar i procent*.
Resultat från föregående års mätning inom parentes.**

	Instämmer inte alls	Instämmer till viss del	Instämmer till stor del	Instämmer helt och hållet
Jag har fått ökade eller fördjupade kunskaper / erfarenheter	2 (1)	22 (18)	43 (47)	33 (34)
Diskussionerna / erfarenhetsutbytet gav mig ett mervärde	3 (1)	18 (18)	47 (44)	32 (37)
Deltagandet har inneburit att jag engagerat mig i föreningsliv / nätverk	28 (23)	34 (35)	24 (23)	14 (19)
Deltagandet har fått mig att må bättre och känna ökad trivsel	5 (5)	24 (24)	39 (42)	31 (31)
Deltagandet har inneburit ett lärande i kombination med fysisk aktivitet	16 (22)	29 (32)	29 (25)	26 (21)
Deltagandet har gjort att jag känner mig säkrare som person	17 (16)	40 (41)	29 (29)	14 (14)
Deltagandet har gjort att jag fått möjlighet att möta människor med annan bakgrund och andra erfarenheter	10 (9)	38 (39)	32 (31)	20 (23)
Deltagandet har gjort att jag fått ökade eller fördjupade kunskaper / erfarenheter om miljö- och klimatfrågor för ett ekologiskt hållbart samhälle	58 (55)	26 (27)	10 (12)	5 (6)

Verksamhet med medlemsorganisationer 2020

Medlemsorganisation (MO)	Studiecirklar			Annan folkbildning			Kulturprogram	
	Arr	Timmar	Unika delt.	Arr	Timmar	Unika delt.	Arr	Deltagare*
Adoptionscentrum	1	30	12	0	0	0	2	41
BirdLife Sverige	58	1 894	496	89	3 810	460	817	15 356
Friluftsrämjandet	44	1 034	340	461	9 522	4 358	775	15 811
Fältbiologerna	0	0	0	1	16	4	18	456
Förbundet Skog och Ungdom	1	24	11	1	8	4	0	0
Jordbrukare-Ungdomens Förbund	0	0	0	0	0	0	0	0
Jordens vänner	1	10	5	0	0	0	1	28
Koloniträdgårdsförbundet	20	378	130	19	67	78	32	580
Naturskyddsföreningen	76	1 581	429	64	810	723	1 111	23 630
Riksförbundet Hem och Skola	0	0	0	0	0	0	0	0
Riksförbundet Sveriges 4H	20	952	94	355	9 381	1 971	794	24 427
Sportfiskarna	37	1 341	192	10	152	96	43	876
Svensk Live - Unga arrangörsnätverket	95	8 419	257	73	1 321	517	94	7 558
Svenska Brukshundklubben	3 872	92 319	17 115	1 194	18 413	6 133	687	9 324
Svenska Jägareförbundet	390	15 017	3 470	257	4 036	2 637	376	6 360
Svenska Kennelklubben	335	7 884	1 646	271	3 135	1 560	188	2 570
Svenska Turistföreningen	12	240	88	17	96	167	463	10 346
Sveriges Hundungdom	26	358	113	28	362	174	4	101
Sverok	409	21 547	883	68	3 138	387	319	6 112
Samverkan med flera medlemsorganisationer	0	0	0	0	0	0	38	505
Summa 2020	5 397	153 028	25 281	2 908	54 267	19 269	5 762	124 081
Summa 2019	6 795	208 562	31 573	4 671	83 537	28 022	13 495	412 785

* Ej unika deltagare.

För förklaringar till verksamhetsformerna, se sidan 20.

Organisation

Medlemmar och medlemsorganisationer

Avdelningar och enheter

Vid utgången av 2020 hade Studieförbundet följande medlemmar i förbundet. Samtliga, förutom Utbildningscenter Väst, har statusen avdelning.

- Studieförbundet Norrbotten
- Studieförbundet Västerbotten
- Studieförbundet Mitt
- Studieförbundet Örebro-Värmland
- Studieförbundet Uppsala-Västmanland
- Studieförbundet Stockholms län
- Studieförbundet Sörmland
- Studieförbundet Östergötland
- Studieförbundet Småland-Gotland
- Studieförbundet Fyrbodalen
- Studieförbundet Skaraborg
- Studieförbundet Göteborg Sjuhärad
- Studieförbundet Halland
- Studieförbundet Skåne-Blekinge
- Studieförbundet Utbildningscenter Väst

Studieförbundets medlemsorganisationer

Vid utgången av 2020 hade Studieförbundet följande 19 stadgeenligt anslutna medlemsorganisationer:

- Adoptionscentrum
- BirdLife Sverige
- Friluftsförbundet
- Fältbiologerna
- Förbundet Skog och Ungdom
- Jordbrukare-Ungdomens Förbund
- Jordens vänner
- Koloniträdgårdsförbundet
- Naturskyddsföreningen
- Riksförbundet Hem och Skola
- Riksförbundet Sveriges 4H
- Svensk Live – Unga arrangörsnätverket
- Svenska Brukshundklubben
- Svenska Jägareförbundet
- Svenska Kennelklubben
- Svenska Turistföreningen
- Sveriges Hundungdom
- Sportfiskarna
- Sverok

Förbundsstyrelse

Ledamöter under verksamhetsåret 2020, valda vid förbundsstämman 2019 med en mandatperiod om två år:

Tommy Winberg, Uppsala, förbundsordförande
Stina Lindblad, Älvkarleby, vice förbundsordförande
Zlatko Avdagić, Motala
Andreas Brodin, Lund
Inger Grape-Burns, Hägersten
Bertil Jonsson, Lidköping
Lovisa Roos, Saltsjö-Boo
Douglas Thisell, Lerum
Kaj Sivervik, Linköping
Sandra Ruuda, Växjö (till och med 2020-08-31)
Jakob Bejier, Stockholm (till och med 2020-11-30)

Personalrepresentanter

Personalrepresentanter, anmälda av Unionen:
Jerker Allgulander, suppleant (till och med 2020-03-31)
Linus Råde, ordinarie (från och med 2020-04-01)
Siri Sandquist, suppleant (från och med 2020-04-01)

Förbundschef

Gustav Öhrn, Stockholm

Förbundsstyrelsens sammanträden 2020

3-4 februari, 31 mars, 27-28 maj, 16 juni, 25 juni, 24-25 september, 20 oktober, 19-20 november och 15 december. Samtliga möten förutom det i februari och det i september genomfördes under digitala mötesformer.

Revisorer

Jens Persson,
Öhrling PricewaterhouseCoopers AB, Stockholm,
auktoriserad revisor
Sven-Eric Svensson, Bålsta,
förtroendevald revisor
Angelica Stöpp,
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB, Stockholm,
suppleant till auktoriserad revisor
Bengt Sundström, Söderhamn,
suppleant till förtroendevald revisor

”

Studieförbundet har
19 medlemsorganisationer.

Valberedning

Valberedning från och med förbundsstämman 2019:

Lisbeth Lindskog, Bunkeflostrand (sammankallande)
Kenneth Svensson, Lidköping
Margareta Barath, Växjö
Kjell Johansson, Umeå
Petra Malmgren, Linköping

Organisation

Avdelningar och enheter

Vid utgången av 2020 hade Studieförbundet 14 stadgeenligt godkända avdelningar och en extra enhet, Studieförbundet Utbildningscenter Väst.

Förbundskansliet

Förbundschef Gustav Öhrn ansvarade inför förbundsstyrelsen för förbundskansliets verksamhet.

Vid utgången av 2020 var 40 personer anställda på förbundskansliet, på hel- eller deltid för att fullfölja förbundsstyrelsens intentioner. Därutöver anlätade förbundschefen dels ett antal avtalade uppdragstagare från avdelningar för att verkställa planerade åtgärder, dels några tillfälliga konsulter för att täcka upp vakanser.

Tillsvidareanställda och cirkelledare

2020-01-01 hade Studieförbundet totalt 516 personer anställda enligt kollektivavtal för tjänstemän. Detta motsvarade 458 heltidstjänster. Totalt var av dessa 57,4 procent kvinnor och 42,6 procent män, medelåldern 46,4 år.

Under 2020 engagerade avdelningarna cirka 11 000 ledare i bidragsberättigad verksamhet i studiecirklar och verksamhetsformen annan folkbildningsverksamhet.

Fackliga organisationer med kollektivavtal

Kollektivavtal tecknas av vår arbetsgivarorganisation, IDEA (Fremia från 2021-01-01), med Unionen och gäller för tjänstemän.

Genom Studieförbunden i samverkan har Studieförbundet kollektivavtal med Lärarförbundets och Lärarnas Riksförbunds Samverkansråd och Teaterförbundet för cirkelledare/lärare inom bidragsberättigad och annan verksamhet. För verksamhet på gymnasieskola (Film och Musikgymnasiet i Östergötland) och fritidsgårdar (Musikhuset Lagret och fritidsgården Fittjapulsen i Stockholms län) tillämpas Skolväxt där Lärarförbundet, Lärarnas riksförbund och Kommunal är motparter.

Arbetsgivarorganisation

Studieförbundet är sedan 1997 med förbund, distrikt och av-

delningar medlem i Ideella organisationers arbetsgivarförbund, IDEA (Fremia från 2021-01-01).

Huvudmannaskap

Studieförbundet är huvudman för Valla folkhögskola, tillsammans med Riksförbundet Sveriges 4H.

Ansvarigt utgivarskap

Studieförbundets tidning Cirkeln utkommer med fyra nummer per år. Tf ansvarig utgivare är Theo Hammar, kommunikationschef.

Medlemskap

Under 2020 var Studieförbundet medlem/andelsägare i följande organisationer/föreningar:

- Ideella organisationers arbetsgivarförbund, IDEA (Fremia från 2021-01-01)
- Studieförbunden i samverkan
- Svenska Arkivförbundet
- Forum Syd
- Föreningen för folkbildningsforskning
- Föreningen Norden
- Amatörteaterns riksförbund, ATR
- Europäische Bildungs- und Begegnungszentren, EBZ
- Föreningen VotelT
- Globalportalen
- Ideell Kulturrallians, IKA
- KulturUngdom – nätverket 50/50
- Konstförbundet
- Sveriges Kommunikatörer
- Svenska riksförbundet för distansutbildning, SVERD
- Riksförbundet Hela Sverige ska leva
- Ideell Arena/KFO

Representation enligt medlemskap och stadgar

• *Valla folkhögskola.* Bertil Jonsson, Lidköping, ordförande, Gustav Öhrn, Stockholm, ledamot, Petra Malmgren, Linköping, suppleant, Zlatko Avdagić, Motala, suppleant.
Revisor: Sven-Eric Svensson, Bålsta.

• *Studieförbunden i samverkan.* Styrelsen: Gustav Öhrn, Kvalitets- och etiksamrådsgrupp: Terese Strenger.

• *Folkbildningsrådet.* Rådgivande gruppen etik och gränsdragning: Terese Strenger.

• *Europäische Bildungs- und Begegnungszentren, EBZ.* Lars Häger, Uppsala.

Om Studieförbundet

- Studieförbundet är ett av landets största studieförbund.
- Våra profilområden är natur, djur, miljö och kultur.
- Vi är partipolitiskt, fackligt och religiöst obundna.
- Studieförbundet arbetar utifrån folkbildningens idéer och pedagogik. Vi utgår ifrån de önskemål, förutsättningar och erfarenheter som varje deltagare har.
- Vi gör det möjligt för människor att söka ny kunskap, skapa och utvecklas tillsammans med andra.
- Det största verksamhetsområdet, som framför allt samlar många unga deltagare, är kultur – främst musik.
- Vi är en demokratisk organisation som styrs av cirka 200 förtroendevalda på lokal, regional och central nivå.
- Studieförbundet har 19 medlemsorganisationer, och samarbetar även med andra organisationer, föreningar och nätverk, framför allt lokalt.
- Studieförbundet har 516 anställda och cirka 11 000 studiecirkelledare.
- Vi har avdelningar med kontor på ett hundratal platser i landet och erbjuder folkbildning i alla kommuner.
- Studieförbundet ger ut tidningen Cirkeln, som kommer ut med fyra nummer per år och når alla cirkelledare, förtroendevalda och anställda.
- Studieförbundet är huvudman för Valla folkhögskola tillsammans med Riksförbundet Sveriges 4H.

Våra medlemsorganisationer

SVENSKA
TURISTFÖRENINGEN

Jordens
Vänner
Friends of the Earth Sweden

Skog och Ungdom

Naturskyddsföreningen

Sportfiskarna
Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund

Svenska Jägarförbundet

HEM & SKOLA

Sveriges Hundungdom
för hundintresserad ungdom

SVENSKA KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

BirdLife
SVERIGE

Koloniträdgårdsförbundet

Studieförbundet, Riksförbundet
802003-2895

Årsredovisning 2020

- Förvaltningsberättelse
- Resultaträkning
- Balansräkning
- Kassaflödesanalys
- Noter

Förvaltningsberättelse

Styrelsen för Studieförbundet Riksförbundet avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 2020.

Allmänt om verksamheten

Studieförbundet är ett studieförbund som bedriver idéburen folkbildningsverksamhet i hela landet, främst inom natur-, djur-, miljö- och kulturområdet. Vi är partipolitiskt, fackligt och religiöst obundna.

Studieförbundet är av Folkbildningsrådet godkänt som statsbidragsberättigat studieförbund.

Denna årsredovisning avser Studieförbundets riksförbund (organisationsnummer 802003-2895).

Organisatoriskt är Studieförbundet uppbyggt med ett riksförbund som riksorganisation samt ett antal juridiskt självständiga avdelningar för regional och lokal verksamhet. Totalt har vi 14 juridiskt självständiga avdelningar för regional och lokal verksamhet samt en juridiskt självständig organisation för regional verksamhet, "Studieförbundet Utbildningscenter Väst". Studieförbundets riksförbund har sitt säte i Stockholm.

Studieförbundet är en demokratisk organisation med 19 medlemsorganisationer. Förbundsstämma hålls vart annat år.

Verksamhetens ändamål och inriktning

Studieförbundets ändamål enligt stadgarna § 1:

Studieförbundet

– är ett studieförbund som med bred folkbildningsverksamhet möter människors behov av och intresse för lärande och gemenskap,
– verkar för att fler människor engagerar sig och tar aktiv del i samhällslivet – och bidrar därmed till demokratisk förnyelse och till en mer hållbar utveckling; ekologiskt, socialt och ekonomiskt,
– bidrar genom bildnings- och kulturverksamhet till att stärka medlemsorganisationerna.

Huvuddelen av Studieförbundets verksamhet är att arrangera studiecirkel och kulturprogram. Till grund för insatserna ligger dels statens syften med stödet till folkbildningen, dels Studieförbundets strategiska mål 2016-2021, antagna av förbundsstämman 2015. Verksamheten styrs även av våra medlemsorganisationers behov samt av medborgarnas intresse för att delta i folkbildande verksamhet.

De avgörande insatserna för att uppfylla Studieförbundets ändamål sker i de juridiskt självständiga avdelningarna, som var och en avger sin egen verksamhetsberättelse och årsredovisning.

Under 2020 genomfördes totalt i Studieförbundet 18 275 studiecirkel, 12 664 kulturprogram och 5 779 arrangemang inom annan folkbildningsverksamhet. Antalet unika deltagare

(enskilda personer) som deltog inom Studieförbundets studiecirkelverksamhet 2020 uppgick till 57 249, vilket är 23 145 personer färre jämfört med 2019. Antalet unika deltagare inom annan folkbildningsverksamhet uppgick 2020 till 38 444 personer, vilket är 20 446 personer färre jämfört med 2019.

Den totala verksamheten, mätt i studietimmar i studiecirkel, minskade med 45 procent jämfört med 2019, antalet kulturprogram minskade med 66 procent och timmar i annan folkbildningsverksamhet minskade med 47 procent. Verksamhetsstatistik för studieförbundet finns samlad på Statistiska centralbyråns webbplats.

Riksförbundets insatser syftar främst till att stödja avdelningar genom att driva övergripande utvecklingsprocesser inom våra profilområden (natur, djur, miljö och kultur). Riksförbundet samordnar och driver en rad samrådsgrupper inom olika ämnesområden med representanter för avdelningar.

Riksförbundet ansvarar även för övergripande samarbete och verksamhetsutveckling tillsammans med medlemsorganisationerna, med grund i ingångna samarbetsplaner.

Riksförbundet har en samordnande roll, och i vissa avseenden ett operativt ansvar för utveckling och drift, inom exempelvis administration, ekonomihantering, IT och HR. Detta frigör resurser för avdelningarnas folkbildningsverksamhet, där förmågan att uppnå ändamålet med verksamheten slutgiltigt avgörs.

Särskilt fokus för riksförbundet under 2020 har varit:

- 2131 – för att tillsammans inom hela organisationen arbeta fram en ny strategi för Studieförbundet för det kommande decenniet
- Avsluta utredning och rapportera kring missförhållanden i Järvaområdet i Stockholm
- Fenix-genomlysning av verksamheten enligt beslut av Folkbildningsrådet om en särskild granskning av verksamheten i hela landet
- Ställa om och anpassa verksamhet samt arbetsmiljö under pågående pandemi
- Planera och genomföra flytt till nya lokaler samt arbeta fram nya arbetssätt inom riksförbundet
- Kartlägga, utveckla och förbättra processer och rutiner framförallt inom den gemensamma ekonomifunktionen.

Statens bidrag

Studieförbundets intäkter består i huvudsak av offentligt stöd. De bidrag som riksdagen anslår till folkbildningsverksamhet fördelas av Folkbildningsrådet. Folkbildningsrådet är en ideell förening, som i bidragsfördelningen agerar i myndighets ställe, med tre medlemmar:

- Studieförbunden i samverkan,
- Rörelsefolkhögskolornas Intresseorganisation, RIO,
- Sveriges Kommuner och Regioner, SKR.

Studieförbunden i samverkan är de tio studieförbundens branschorganisation och utser, tillsammans med övriga med-

lemmar i Folkbildningsrådet, genom ombud Folkbildningsrådets styrelse.

För år 2020 anslog riksdagen 4 241 mkr (2019: 4 128 mkr) till folkbildningsverksamheten, varav Folkbildningsrådet fördelade 2 358 mkr (2019: 2 287 mkr) till folkhögskolorna och 1 848 mkr (2019: 1 810 mkr) till studieförbunden.

Från och med 2018 fördelar Folkbildningsrådet bidraget till studieförbunden enligt följande:

- Organisationsbidrag: 10 %
- Tillgänglighetsbidrag: 8 %
- Verksamhetsbidrag/studiecirkel: 62 %
- Verksamhetsbidrag/annan folkbildningsverksamhet: 5 %
- Verksamhetsbidrag/kulturprogram: 15 %

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

De stadgeförändringar som beslutades under förbundsstämman 2019 har under början av 2020 antagits av årsmötena för respektive avdelning och Studieförbundet har därmed en tvåledsorganisation med 14 avdelningar och ett riksförbund.

Utredningen som startades hösten 2019 gällande oegentligheter i Järvaområdet som ingår i avdelningen Stockholms län har avslutats och slutrapporterats till förbundsstyrelsen.

Pandemins start under början av 2020 påverkade hela Studieförbundet precis som övriga i samhället. För riksförbundet innebar detta i första hand att säkra att de organisationsgemensamma funktionerna fungerar även om ett stort antal personer skulle bli sjuka samtidigt. Till exempel har detta handlat om att säkra IT-infrastrukturen, ekonomiska transaktioner samt att lön betalas ut till alla anställda. Utöver detta hade riksförbundet en samordnande roll med att informera den övriga organisationen kring de särskilda corona-tillämpningar som beslutades av Folkbildningsrådet samt av Studieförbunden i samverkan. Riksförbundet hade också en samordnande roll för att samla avdelningarnas verksamhetschefer för att tillsammans komma överens om gemensamma åtgärder.

I maj 2020 så gav Folkbildningsrådet Studieförbundet i uppdrag att genomföra en omfattande granskning av verksamheten i hela landet. Bakgrunden är de missförhållanden som upptäckts och hanterats inom organisationen. Många lärdomar har dragits av de händelserna och många åtgärder har satts in. Dock har dessa händelser skadat anseende och förtroende. Studieförbundets granskningsprojekt har internt gått under projektnamnet Fenix och genomfördes under perioden juni till december 2020. Projektet involverade nästan alla medarbetare inom Studieförbundet och organiserades på sådant sätt att ett nära samarbete etablerades mellan riksförbundet och avdelningar. Styr- och projektgrupp bestod av chefer och medarbetare från riksförbundet och avdelningar och det praktiska granskningsarbetet utfördes av såväl kvalitetsansvarig/kvalitetsteam och verksamhetschef på avdelningarna, som av medarbetare inom projektgruppen. Utredningen omfattade flera olika moment och genomfördes med både kvantitativa och kvalitativa metoder. Genom intervjuer med cirkelledare och granskning av närvarolistor kontrollerades om verksamhet tillsammans med föreningar, med höga volymer, hade genomförts på det sätt som rapporterats. Genom kartläggning av utbetalda kostnadsersättningar och rutiner kopplade till dessa utbetalningar granskades om dessa hade betalats ut på

rätt sätt. Med hjälp av självvärderingar och intervjuer med medarbetare klarades vilka styrkor och utmaningar som finns i organisationen avseende anordnarskap, kvalitetssäkring och rimlighetsbedömningar. Via enkätundersökning och workshop-diskussioner på avdelningsnivå inhämtades underlag för analys av när verksamhetsvolymen riskerar att bli orimlig i förhållande till Folkbildningsrådet krav på statsbidragsanvändningen.

Under förbundsstämman 2019 beslutades att förslag till en ny strategi för Studieförbundet ska arbetas fram för beslut nästkommande förbundsstämma 2021. Arbetet med strategin har pågått under hela 2020 med bland annat en nulägesanalys och en bild över organisationens framtida önskade läge. Projektet har kallats 2131 för att representera att strategin kommer att gälla från 2021 till 2031.

Under 2020 har riksförbundet förmedlat ca 1,9 MSEK mer än enligt grundmodell för fördelning, vilket reducerat riksförbundets resurstilldelning. Det för att täcka upp en del av det minskade statsbidraget som Folkbildningsrådet beslutade om i mars 2020. En prognos har tidigare lämnats och fördelningen till avdelningarna baserades på denna. För att avdelningarna inte skulle drabbas av ytterligare sänkningar beslutade förbundsstyrelsen om detta tillskott.

Under året har den begärda konkursen av Studieförbundet Västmanland avslutats och riksförbundet har fått 0,46 MSEK i utdelning från konkursboet.

Medarbetare

Studieförbundet är medlem i Fremia, Ideella organisationers arbetsgivareförbund. Genom Fremia har Studieförbundet tecknat kollektivavtal med Unionen.

Under året har ett flertal kortare medarbetarundersökningar genomförts för löpande uppföljning av arbetsmiljön.

Ett arbete för att höja kvalitet för våra interna personal- och chefsutbildningar har påbörjats. Ett antal friskvårdssatsningar, exempelvis olika aktivitetstävlingar har genomförts samt olika anpassningar till hemarbete har erbjudits på grund av covid-19- situationen.

Kvalitetsarbete

Studieförbundet erhåller betydande offentliga medel, vilket innebär ett stort ansvar och ställer höga krav på ett etiskt förhållningssätt, särskilt vad gäller rapportering av statsbidragsberättigad folkbildningsverksamhet.

Villkor för statens stöd regleras i förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen. Folkbildningsrådet anger villkor och fördelningskriterier för statsbidraget. Till stöd för en korrekt tillämpning av statsbidragsreglerna finns nationella styrdokument, både antagna av studieförbunden gemensamt genom branschorganisationen Studieförbunden i samverkan och mer specifikt av Studieförbundet.

Verksamhetsåret 2020 har fokuserat på att implementera den åtgärdsplan som presenterats för Folkbildningsrådet och som var en konsekvens av den särskilda granskningen av Studieförbundet Västmanland. En av åtgärderna har varit att sys-

tematisera och kvalitetssäkra avdelningarnas egenkontroll av verksamheten. Egenkontrollen har omfattat rimlighetsbedömningar, besök i verksamheten, granskning av kostnadsersättning samt granskning av närvarorapporteringen för att säkerställa att statsbidragsvillkoren är uppfyllda. Kvalitetsansvariga på avdelningarna har ansvarat för att rapportera tillbaka till riksförbundet enligt det årshjul som har tagits fram och på etikgruppsmötena har tolkningar av villkoren diskuterats. Det har också blivit tydligt att etikgruppsmötena har fungerat som ett tillfälle för avdelningarna att dela med sig av erfarenheter och öppet få diskutera de utmaningar man ställs inför när det gäller kvalitetssäkring och statsbidragsefterlevnad.

Det omfattande utredningsarbete som beskrivs ovan, projekt Fenix, visar att Studieförbundet i stort bedriver en kvalitativ folkbildningsverksamhet med statens syfte i fokus. Utredningen visar att en stor del av det förändringsarbete som har genomförts de senaste åren har givit resultat. Några viktiga förändringar har varit skärpta ekonomiska riktlinjer, tydligare information om statsbidragsvillkoren och intensifierade etikdiskussioner i organisationen. Samtidigt visar utredningen också att det finns variationer i synen på folkbildning och ordnarskap.

Den fördjupade verksamhetsgranskningen tydliggör också ett stort behov av kontinuerlig kompetensutveckling. Under året har en översyn av Studieförbundets interna utbildnings- och kompetensutvecklingsprogram för medarbetare och förtroendevalda påbörjats, ett initiativ som därmed fick ökad relevans och vikt. En annan problematik som har uppmärksammats i utredningen är att Studieförbundets styrning inte är tillräckligt tydlig. För att undersöka närmare vad som behöver göras inom detta område har förbundschefen under året fått förbundsstyrelsens uppdrag att utreda hur styrning, samordning och ansvarsutkrävande kan utvecklas och vilka åtgärder som behöver vidtas.

Kvalitetsarbetet innefattar även årliga mätningar bland Studieförbundets deltagare i studiecirkel, bland annat vad gäller omdömet om ledaren och upplägget av studiecirkeln. Även mätningar av avdelningarnas uppfattning av riksförbundets insatser genomförs årligen.

Förvaltade stiftelser

Riksförbundet förvaltar inga stiftelser.

Finansiella instrument

Inga nya finansiella instrument har antagits under verksamhetsåret.

Framtida utveckling

Trots de många aktiviteter, åtgärder och projekt som genomförts de gångna verksamhetsåren, och som syftat till att effektivisera, gå till botten med problem och minimera risker råder det en mycket stor osäkerhet gällande den framtida utvecklingen för organisationen men också för folkbildningen som helhet.

Den rådande pandemin har inte bara påverkat oss genom att begränsa verksamheten på grund av de gällande restriktionerna utan också skapat en osäkerhet kring den framtida finansieringen. I skrivande stund vet vi att verksamheten åren 2020 samt 2021 inte kommer att vara statsbidragsgrundande men vilka effekter det de facto kommer att leda till för statsbidragets fördelning är mycket osäker och vi har ännu inga besked om detta från Folkbildningsrådet. Samtidigt har verksamheten inom Studieförbundet varit tvungen att anpassa sig till de nya förutsättningarna och kreativiteten kring att hitta nya former för att kunna fortsätta verksamhet till exempel via digitala verktyg har varit stor. Dessa kommer med säkerhet att kvarstå och fortsätta att utvecklas även efter att pandemin har lagt sig och restriktionerna lättats.

Förutom osäkerheten kring statsbidraget på grund av pandemin så kommer resultatet och strykningarna från såväl projekt Fenix som de särskilda utredningarna rörande Västmanland och Järva, att leda till stor ekonomisk påverkan för hela organisationen. Stora statsbidrags- och kommunbidragsbelopp för struken verksamhet kommer återbetalas. Uppskattningen av beloppen är mycket svåra att göra och det finns en del osäkerhetsfaktorer kring beräkningarna. Folkbildningsrådet har i dagsläget inte fattat beslut om hur detta påverkar statsbidragsfördelningen men det finns tydliga signaler om att det huvudsakligen kommer handla om återtag av statsbidrag snarare än omfördelning.

Trots de osäkerheter som råder är det otvetydigt så att Studieförbundet står inför avsevärt minskande bidrag från stat och kommun de kommande åren. Detta kommer påverka hela organisationen och det kommer krävas rejäla åtgärder för att anpassa Studieförbundet till de nya förutsättningarna. Under 2021 kommer förutsättningarna klarna och beslut behöva fattas för att Studieförbundet som helhet ska kunna möta framtiden på bästa sätt samt hitta nya möjligheter.

Resultat och ställning

Verksamhetens intäkter har minskat med 29 mkr jämfört med föregående år. Större delen av minskningen 21 mkr avser reservering för återbetalning av det ordinarie statsbidraget 2019 och 2020. De riktade statsbidragen minskade med 4,6 mkr, främst till följd av låg måluppfyllelse på grund av pandemin. Därutöver har statsbidragstilldelningen minskat mellan åren. Riksförbundet beslutade att tillskjuta 2 mkr och inte belasta avdelningarna med den delen av minskningen.

Årets resultat visar ett underskott på 1,4 mkr. Jämfört med föregående år är det en förbättring med 10 mkr, vilket beror på en högre budgetram jämfört med 2020 för Riksförbundet samt lägre kostnader. Verksamhetskostnaderna har blivit lägre när bland annat resor, konferenser och utbildningar inte kunnat genomföras till följd av pandemin. Kostnaderna minskar också då föregående års engångskostnader för utveckling och utredning gällande Studieförbundet Uppsalas övertagande av Västmanland inte finns kvar i år. Personalkostnaderna har ökat då vakanta tjänster tillsats.

Studieförbundet, riksförbundet
 Organisationsnummer 802003-2895
 (Samtliga belopp anges i 1 000-tal kronor
 om inget annat anges)

Flerårsöversikt

	2020-12-31	2019-12-31	2018-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Verksamhetens intäkter	223 503	252 390	266 533	263 386	260 410
Årets resultat	-1 432	-11 484	-5 128	-2 141	-2 749
Balansomslutning	49 202	25 046	33 261	38 107	41 984
Antal anställda	41	38	38	39	35
Soliditet %	22	48	71	75	67

Eget kapital 2020

	Garantifond	Ändamålsbestämda medel	Balanserat eget kapital	Totalt eget kapital
<i>Belopp i kronor</i>				
Ingående balans 2020-01-01	4 500 000	10 854 899	-3 238 746	12 116 153
Utnyttjade ändamålsbestämda medel		-3 000 000	3 000 000	
Årets resultat			-1 431 939	-1 431 939
Utgående balans 2020-12-31	4 500 000	7 854 899	-1 670 685	10 684 214
Ändamålsbestämda medel (tkr)	2020-12-31	2019-12-31		
Utvecklingsfond	7 555	10 555		
Särskild utvecklingsinsats	300	300		
	7 855	10 855		

Resultaträkning 2020

Studieförbundet, riksförbundet
Organisationsnummer 802003-2895
(Samtliga belopp anges i 1 000-tal kronor)

Resultaträkning	Not	2020-01-01 2020-12-31	2019-01-01 2019-12-31
Verksamhetens intäkter			
Bidrag	2	222 822	251 952
Övriga verksamhetsintäkter	3	681	438
Summa verksamhetens intäkter		223 503	252 390
Verksamhetens kostnader			
Förmedlade bidrag och verksamhetsstöd	4	-162 407	-198 491
Verksamhetskostnader	5	-25 960	-32 453
Övriga externa kostnader	6	-6 167	-5 015
Personalkostnader	7	-30 759	-27 857
Avskrivningar		-96	-96
Summa verksamhetens kostnader		-225 389	-263 912
Verksamhetens resultat		-1 886	-11 522
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	8	454	38
Summa resultat från finansiella poster		-1 432	-11 484
Årets resultat		-1 432	-11 484
Fördelning av årets resultat			
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel	9	3 000	7 282
Kvarstående belopp för året		1 568	-4 202

Balansräkning 2020

Studiefremjandet, riksförbundet
Organisationsnummer 802003-2895
(Samtliga belopp anges i 1 000-tal kronor)

Balansräkning	Not	2020-12-31	2019-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Programvara	10	-	-
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Inventarier	11	96	193
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Långfristiga värdepappersinnehav	12	1 405	1 405
Långfristiga fordringar	13	1 600	2 000
Summa anläggningstillgångar		3 101	3 598
Omsättningstillgångar			
Varulager m.m. handelsvaror		923	729
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		95	51
Aktuell skattefordran		-	81
Övriga fordringar	14	32 240	5 877
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	15	2 749	4 156
Summa		35 084	10 165
<i>Kassa och bank</i>		10 094	10 554
Summa omsättningstillgångar		46 101	21 448
Summa tillgångar		49 202	25 046
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Garantifond		4 500	4 500
Ändamålsbestämda medel		7 855	10 855
Balanserat kapital		-1 671	-3 239
Summa eget kapital		10 684	12 116
Skulder			
<i>Avsättningar</i>			
Övriga avsättningar	16	-	2 500
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		4 722	3 761
Skatteskulder		73	-
Återkrav statsbidrag, Folkbildningsrådet	17	30 152	3 211
Övriga kortfristiga skulder		1 039	943
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	18	2 532	2 515
Summa kortfristiga skulder		38 518	10 430
Summa skulder		38 518	12 930
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		49 202	25 046

Kassaflödesanalys

Studieförbundet, riksförbundet.
Organisationsnummer 802003-2895
(Samtliga belopp anges i 1000-tal kronor)

Kassaflödesanalys	2020-01-01 2020-12-31	2019-01-01 2019-12-31
Den löpande verksamheten		
Verksamhetsresultat	-1 886	-11 522
Erhållen ränta och andra finansiella poster	454	38
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet, m.m.	97	2 596
Summa	-1 335	-8 888
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	-1 335	-8 888
<i>Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital</i>		
Ökning (-) / Minskning (+) av varulager	-194	104
Ökning (-) / Minskning (+) kundfordringar	-44	152
Ökning (-) / Minskning (+) av rörelsefordringar	-24 874	-7 455
Ökning (+) / Minskning (-) av rörelseskulder	25 491	1 108
Ökning (+) / Minskning (-) av övriga kortfristiga skulder	96	-337
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-860	-15 316
Investeringsverksamheten		
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-	-289
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-	-289
Finansieringsverksamheten		
Amortering av långfristiga fordringar	400	594
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	400	594
Årets kassaflöde	-460	-15 011
Likvida medel vid årets början	10 554	25 565
Likvida medel vid årets slut	10 094	10 554

Noter

Studiefremjandet, riksförbundet.
Organisationsnummer 802003-2895
(Samtliga belopp i 1000-tal kronor om inget annat anges)

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Redovisningsprinciperna är oförändrade i jämförelse med föregående år.

Värderingsprinciper m.m.

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats utifrån anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Resultaträkning

Bidragsintäkter

Erhållna bidrag värderas till det verkliga värde av den tillgång som förbundet fått eller kommer att få. Intäkter värderas, om inget annat anges, till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas. Statsbidragen intäktsredovisas i de perioder när bidragen utbetalas till förbundet. Statsbidragen utbetalas till lokalavdelningarna samma år som bidraget erhålls från Folkbildningsrådet. Om bidragen är till för att täcka specifika kostnader, sker intäktsredovisningen på sådant sätt att intäkterna ställs mot de kostnader som bidragen är avsedda att täcka. Periodisering av intäkter och kostnader har skett enligt god redovisningssed.

Övriga verksamhetsintäkter

Övriga verksamhetsintäkter intäktsförs i den period då tjänsten utförs.

Leasing

Alla förbundets leasingavtal redovisas som operationella. Förbundet har endast lokalhyra som operationell leasing. Lokalhyran kostnadsförs linjärt över leasingperioden.

Ersättningar till anställda

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Förbundet betalar fastställda avgifter till andra juridiska personer avseende flera statliga planer och försäkringar för enskilda anställda. Förbundet har inga legala eller informella förpliktelser att betala ytterligare avgifter utöver betalningar av den fastställda avgiften som redovisas som en kostnad i den period där den relevanta tjänsten utförs.

Balansräkning

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärde om ingen annat anges.

Immateriella tillgångar

De immateriella tillgångarna utgörs av förvärvade utgifter för programvara. De redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Avskrivning sker linjärt över tillgångens nyttjandeperiod. I detta fall 5 år.

Borttagande från balansräkningen – immateriella tillgångar

Immateriell anläggningstillgång tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inte framtida ekonomiska fördelar väntas från användning, utrangering eller avyttring av tillgången. När immateriella anläggningstillgångar avyttras bestäms realisationsresultatet som skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde och redovisas i resultaträkningen i någon av posterna *Övriga rörelseintäkter* eller *Övriga rörelsekostnader*. Avskrivningen för immateriella anläggningstillgångar uppgår till 5 år.

Materiella anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar. Avskrivningar görs enligt en systematisk plan över tillgångarnas förväntade nyttjandeperiod, 5 år.

Borttagande från balansräkningen – materiella tillgångar

Materiella anläggningstillgångar eller komponenter tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inte framtida ekonomiska fördelar väntas från användning, utrangering eller avyttring av tillgången eller komponenten.

När materiella anläggningstillgångar avyttras bestäms realisationsresultatet som skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde och redovisas i resultaträkningen i någon av posterna *Övriga rörelseintäkter* eller *Övriga rörelsekostnader*. Avskrivningen för materiella anläggningstillgångar uppgår till 3-5 år.

Varulager

Varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärde och nettoförsäljningsvärde på balansdagen.

Långfristiga värdepappersinnehav

Långfristiga värdepappersinnehav redovisas till anskaffningsvärde minskat med eventuell nedskrivning. I de fall marknadsvärdet understiger bokfört värde görs nedskrivning till det lägre värdet.

Redovisning och borttagande från balansräkningen

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i balansräkningen när företaget blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödet från tillgången har upphört eller reglerats. Detsamma gäller när de risker och fördelar som är förknippade med innehavet i allt väsentligt överförs till annan part och föreningen inte längre har kontroll över den finansiella tillgången. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när den avtalade förpliktelsen fullgjorts eller upphört.

Kundfordringar

Kundfordringar och övriga fordringar som utgör omsättningstillgångar värderas individuellt till det belopp som beräknas inflyta.

Likvida medel

Likvida medel består av kassamedel och disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut och andra kortfristiga, likvida placeringar som lätt kan omvandlas till känt belopp och som är utsatta för obetydlig risk för värdefluktuationer. Sådana placeringar har en löptid på maximalt tre månader.

Värdering av finansiella skulder

Kortfristiga skulder redovisas till anskaffningsvärde.

Ändamålsbestämda medel

I posten Ändamålsbestämda medel i eget kapital redovisas ännu inte förbrukade bidrag och andra ändamålsbestämda medel.

Utvecklingsfond: Avsatt av förbundsstämman, stämman förfogar över medlen.

Avdelningsutveckling: Upplöst under 2019.

Särskild utvecklingsinsats: Avsatt vinst vid försäljning av fonder. Förbundsstämman förfogar över dessa medel. Dessa medel lämnas till avdelningar men skall komma hela organisationen till gagn. Ansökan från avdelning grund för FS-beslut.

Ej förbrukade statsbidrag/resursmedel: nyttjad under 2019.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod och visar föreningens in- och utbetalningar uppdelade på löpande verksamheten, investeringsverksamheten eller finansieringsverksamheten. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar. Som likvida medel klassificeras förutom kassamedel, disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut, samt kortfristiga likvida placeringar som är noterade på en marknadsplats.

	2020	2019
Not 2 Bidrag		
Ordinarie statsbidrag	232 551	239 064
Återkrav av ordinarie statsbidrag gällande tidigare år	-21 253	-3 211
Riktade statsbidrag	11 524	16 099
Summa	222 822	251 952
Not 3 Övriga verksamhetsintäkter		
Kompensation för sjuklön	86	258
Vidarefakturerat till avdelningarna	507	140
Övriga intäkter	88	40
Summa	681	438
Not 4 Förmedlade bidrag och verksamhetsstöd		
Förmedlade ordinarie statsbidrag till avdelningarna	150 465	183 200
Förmedlade riktade statsbidrag till avdelningarna	11 338	15 235
Övriga bidrag till avdelningarna	27	38
Övrigt verksamhetsstöd	577	18
Summa	162 407	198 491
Not 5 Verksamhetskostnader		
IT-kostnader	9 288	9 340
Resor, kost och logi	619	3 297
Marknadsföring	387	567
Köpta tjänster	11 897	12 976
Övriga verksamhetskostnader	3 769	6 272
Summa	25 960	32 452

	2020	2019
Not 6 Övriga externa kostnader		
Lokalhyra	2 943	2 744
Ersättning till revisorer, revisionsuppdrag PWC	217	334
Övriga externa kostnader	3 007	1 937
Summa	6 167	5 015
Leasingkostnader		
Lokalkostnaderna förfaller enligt följande:		
Inom 1 år	1 880	2 444
1-5 år	7 610	3 666
Not 7 Anställda och personalkostnader		
Medelantalet anställda		
Kvinnor	28	26
Män	13	12
Totalt medelantalet anställda	41	38
Könsfördelning i styrelsen		
Kvinnor	4	7
Män	6	5
Totalt antal ordinarie ledamöter i styrelsen	10	12
Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader, inklusive pensionskostnader		
<i>Löner och andra ersättningar</i>		
Ledamöter i styrelse och förbundschef	1 431	1 329
Anställda	19 515	15 762
Summa	20 946	17 091
<i>Arbetsmarknadsbidrag</i>		
Under året erhållet arbetsmarknadsbidrag	86	89
Sociala kostnader (varav pensionskostnader exklusive särskild löneskatt)	8 328 2 072	7 580 1 699
Summa	8 328	7 580
Varav pensionskostnader och löneväxling avseende styrelse och ledande befattning	215	139
Not 8 Ränteintäkter och liknande resultatposter		
Räntor	27	38
Utdelning från konkursbo	427	-
Summa	454	38
Not 9 Nyttjande/reservering av ändamålsbestämda medel		
Nyttjande av medel från utvecklingsfonden	3 000	7 282
Summa	3 000	7 282

	2020-12-31	2019-12-31
Not 10 Programvara		
<i>Programvara</i>		
Ingående anskaffningsvärde	478	478
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	478	478
Ingående avskrivningar	-478	-478
Årets avskrivningar	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	-478	-478
Utgående bokfört värde	-	-
Not 11 Inventarier		
Ingående anskaffningsvärde	2 562	2 273
Inköp under året	-	289
Utrangeringar	-2 273	-
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	289	2 562
Ingående avskrivningar	-2 369	-2 273
Utrangeringar	2 273	-
Årets avskrivningar	-96	-96
Utgående ackumulerade avskrivningar	-192	-2 369
Utgående bokfört värde	97	193
Not 12 Långfristiga värdepappersinnehav		
<i>Aktiefond</i>		
Ingående bokfört värde	1 405	1 405
Utgående bokfört värde	1 405	1 405
Marknadsvärde	4 279	4 038
Not 13 Långfristiga fordringar		
Ingående bokfört värde	2 000	2 594
Amorteringar	-400	-594
Utgående bokfört värde	1 600	2 000
Not 14 Övriga fordringar		
Kortfristiga fordringar avdelningarna	32 050	5 815
Andra kortfristiga fordringar	190	62
Summa	32 240	5 877

	2020-12-31	2019-12-31
Not 15 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		
Förutbetalda hyror	74	933
Övriga poster	2 675	3 224
Summa	2 749	4 157
Not 16 Avsättningar		
Redovisat värde vid årets ingång	2500	-
Avsättningar för beslutade utbetalningar då formella förutsättningar ännu ej uppstått för verkställighet lanspråkstagna belopp	-	2 500
	2500	
Redovisat värde vid årets utgång	-	2 500
Not 17 Återkrav statsbidrag		
Återkrav av ordinarie statsbidrag gällande tidigare år	21 253	3 211
Reglering av riktade statsbidrag	8 899	-
Summa	30 152	3 211
Not 18 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		
Semesterlöner inklusive sociala avgifter	1 987	1 642
Övriga upplupna kostnader	544	873
Summa upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2 531	2 515
Not 19 Eventualförpliktelser		
Likviditetsgaranti avseende Östergötland	-	6 000
Summa eventualförpliktelser	-	6 000
Not 20 Likvida medel		
<i>Följande delkomponenter ingår i likvida medel:</i>		
Banktillgodohavande	10 094	10 554
Summa	10 094	10 554

Not 21 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

I mitten av februari erhöles en första kansliprognos från Folkbildningsrådet gällande återbetalning av statsbidrag. Denna återbetalning är den ekonomiska effekten av de strykningar som gjorts av verksamheten för åren 2017-2019. Det totala belopp som behöver återbetalas för struken verksamhet uppgår enligt kansliprognosen till totalt cirka 31 mkr. Reservering i bokslutet har gjorts för cirka 21 mkr och det resterande beloppet kommer att regleras med statsbidraget för 2021.

Vilka konsekvenser denna återbetalning och minskning av statsbidrag ger går inte att säga i dagsläget. Det kommer med säkerhet behöva ske anpassningar i både verksamhet och organisation utifrån de nya förutsättningarna. Diskussioner pågår nu inom organisationen kring vilka åtgärder som behövs beslutas och genomföras.

Efter verksamhetsårets utgång har Folkbildningsrådet per den 17 mars 2021 beslutat att godkänna Fenix-projektets granskning och slutrapport. Samtidigt har rådet begärt en redogörelse för hur Studiefremjandet avser stärka sin förmåga att säkerställa att statsbidraget framgent används korrekt.

Restriktionerna till följd av pandemin fortsätter att påverka även oss och vår verksamhet inom riksförbundet. Samtliga medarbetare arbetar numera hemifrån och vi räknar med att fortsätta så länge rekommendationerna kvarstår. Vi hoppas på att dessa kommer att lättas under våren och att vi försiktigt kan börja vara på vårt nya kontor under organiserade och säkra former.

Studiefremjandet, riksförbundet.
Organisationsnummer 802003-2895

Stockholm, den dag som framgår av vår elektroniska underskrift.

Underskrifter

Tommy Winberg
Förbundsordförande

Stina Lindblad
Vice förbundsordförande

Inger Grape-Burns

Zlatko Avdagić

Andreas Brodin

Bertil Jonsson

Lovisa Roos

Douglas Thisell

Kaj Sivervik

Gustav Öhrn
Förbundschef

Vår revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

Jens Persson
Auktoriserad revisor

Sven-Eric Svensson
Förtroendevald revisor

Producerad av Studieförbundet, riksförbundet, Box 38184, 100 64 Stockholm. Besöksadress: Långholmsgatan 28. Tel: 08 545 707 00. E-post: info@studieförbundet.se. **Projektledare:** Madelene Zwahlen. **Redigering och grafisk form:** Thomas Östlund Produktion och Anna Lillkung. **Bilder:** Mostphotos och Studieförbundets arkiv. **Stockholm, mars 2021.**

Studieförbundet ska vara en frigörande kraft för människors möjligheter – i ett samhälle med respekt för naturens och kulturens mångfald.

Studieförbundets vision

